

TAMSALU AJALEHT

NR 5

MAI 2012

TASUTA

Tamsalu tublimad juubeliaastal

Tamsalu Tänuraha 2012 -

Reino Kösta

Parimad noorsportlased -

Marian Roop
Marek Sikk

Kaunimad kodud -

Maiu ja Vladimir Talah'i kodu - Tamsalu linn, Tamme tn 7 (linnatüüp)
Liina Maasing'u ja Andreas Part'i kodu - Koplitaguse küla, Mäepealse (talumajapidamine)

Tamsalu fotokonkurss

Põhikool:

TG 9. klassi noored
„Tamsalu numbrites“,
Ceilis & Keiti „Tamsalu teel tulevikku“,
Grete Kulm
Nele Laht,
KadyÖim
„Läbi ja ümber Tamsalu“.

Täiskasvanud:

Vaido Randlepp
„Tamsalu vaated kultuurimaja katuselt“.

Joonistusvõistlus

Lasteaed:

Annikke Kaldaru
„Tamsalu uus Kaubamaja“,
Eliise Marie Soll
„Lõbustuspark“,
Kärt Maasikas „Tamsalu suusatüdruk Kärt“,
Säälse lasteaija Põmikad
„Võililled“

Algklassilapsed:

Liselle Kaldaru
„Tuleviku Tamsalu“,
Aleksander Stadnik
„Meie oma Tamsalu“,
Kelly Luutus „Lauluväljak“,
Madis Soodla
„Tamsalu Express“,
Evely Jürgenson „Tamsalu perspektiiv“,
Maksim Malkovski „Puu“,
Teele Kaldaru
„Tamsalu mõisa abioone“,
Toni – Brei Vilbiks „Mälestus“,
Taavi Luik „Tamsalu rütmid“,
Oliver Kikas
„Tamsalu rütmid“

Kirjanduslik omalooming

Luuletused: Algklassid -

Cristelle Kruuse
Maarja – Liis Nirgi,
Kristina Pešehodko
Jarmo Raudve
Aira Vaguri
Anu Raudvee

Põhikool:

Täiskasvanud:

Muistendid Algklassid:

Lauri – Aleks Landmann
Hanna – Laura Vaher
Lysbeth Luts
Keity Kleitz
Merike Järvamägi

Põhikool:

Fotodel (Aavo Leemets)

Ülalt vasakult Reino Kösta
Liina Maasing ja Andreas Part lastega,
Tiia Uudeberg, Liselle Kaldaru ja Aleksander Stadnik
Paremalt ülalt Marian Roop,
Annikke Kaldaru, Eliise Marie Soll,
Säälse lasteaija „Põmikad“ kasvataja Urve Laidus koos Marit Vöhma ja Aliis Aleknavištutega

Suured tänud kõigile Tamsalu Päevade ja Paepäeva korraldajatele ,
abistajatele ja toetajatele!

Toomas Uudeberg

JUUNI 2012 TAMSALUS

07.06 kell 19.00 LAULUKLASSI KONTSERT-EKSAM. Laulavad vanemad õpilased. Pääse 1 €
 13.06 kell 11.00-15.00 DOONORIPÄEV. Oodatakse ka uusi doonoreid.
 22.06 kell 21.00 Tamsalu VALLA JAANIÕHTU. Porkunis Kaicallikal Rahvalikud võistlused, mängud.
 Kontsert kultuurimaja harrastusringidelt, Porkuni Viisirattalt.
 Tantsuks ansambel „PARVEPOISID“ Pääse 2€
 23.06. kell 11.00 Annuste PEREDE VÖRKPALLITURNIIR (kultuurimaja pargis)

Ülal: President Arnold Rüütel ja vallavanem Toomas Uudeberg istutavad Tamme parki teise puu, all: emadel ja lastel oli töötubades rohkesti toimetamist, all vasakul: Päästeamet andis võimaluse kustutamist proovida, paremal - Politsei aitas väikesi liiklejaid tarkusi omandada.
 Paremal ülal: tantsurühm võimlemiskava esitamas, mehed esinemise vaheajal jalgu sirutamas, pealtvaatajaid oli palju.
 Hobuste ümber oli sõitsoovijaid palju.
 All: Tamsalu Tarkade turniiri võitis seekord võistkond "Kullenga", vägesid juhtis nagu ikka Raivo Raigna, paremal on keraamikaringi tehtud originaalsed auhinnakruusid.

Tamsalu päevad piltides

Tiia Uudeberg, Aavo Leemets, Ain Aasa

Kuidas Tamsalus jälle lubjaahi süttis

Lubjaahju süütamine oli üks Tamsalu päevade tippsündmusi, mida isegi üleriigiline meedia suvatses kajastada. Kui oluline see kohalike, eriti nende jaoks kes ise kunagi lubjaahjude juures töötanud või kelle vanemad seal toime-
tasid, sai selgeks kui tuldi rääkima oma mälestusi ja kogemusi sellest vallast. Ja neid inimesi oli palju.

Kuidas aga kõik alguse sai? Kui täiesti ausalt kõik ära rääkida, siis lubjapõletamise idee liikus juba pikka aega kuskil silmapiiril. Seoses juubeliga muutus asi konkreetsemaks ja plaanis oli teha tuli Uudeküläs asuvasse maa-ahju. Kui realselt nähti, mida ikkagi maa – ahju käivitamiseks vaja on, jäi see plaan kõrvale. Ainuke võimalus oli ikkagi teha väike töötav ahi, millest jõud üle käiks.

Mina sattusin asjaosaliseks ühel aprilli alguse päeval, kui Riho Tell küsis „Noh, Ain, kas lubjaahju ehitad valmis?“ See oli mulle üpris ootamatu küsimus. Tunnistan ausalt, et kuigi pole just paekivist ja ka lubjapõletamisest väga kaugele jõudnud, on üks asi kuskilt midagi ehitama. Missugune see ahi peaks olema, ei osanud keegi seletada. Riho oli info, et Kuusikul Raplamaal on üks väike ahi valmis tehtud ja Toomas Uudeberg lubas minuga seda sinna vaatama sõita. Sõidupäeva hommikul helistas Aivar Niinemägi ja andis 6 minutit mõtlemisaega. Tal oli plaanis minna Saaremaale Kaali, kus pidi süüdatama Lennart Meri sünnipäevatuli. Aivar kutsus mind kaasa. Mõtlesin natuke ja olin nõus. Sõitsimegi Aivariga Kuusikule, kus oli headel aegadel alustatud võimsa pargi rajamist. Selle üheks osaks oli ka väike lubjaahi. Ahju tuletegemiseni polnud jõutud ja ka muidu oli paik üsna mahajäetud moega. See park võiks olla hea näide projektielu jätkusuutmatusest. Ahju vaadates ja uurides sai selgeks, kuidas see tuleb teha. Sõitsime edasi

Saaremaale ja aega oli täpselt nii palju, et saime ka Lümandas käidud. Seal on lubja põletatud väikses maa – ahjus juba üle kümne aasta. Meister Priit Penu jagas lahkesti infot ja rääkis oma kogemustest. AS Limex, kes Saaremaal tegutseb, ehitab ka Kuusiku ahju. Ütlesime meistrile, et Kuusikul oli ahju fassaadi tekkinud lai pragu. Lõhkimineku põhjuseks arvas Penu, et neil polnud aega vundamendi kivistumist oodata, järgmisel päeval juba alustati ahju ladumise ja küllap seepärast pragu tekkiski. Meistrilt saime kaasa ka video, mis on üleval Limexi kodulehel internetis. Lümandalt tulles läksime Kaali, kus toimus traditsiooniline Lennarti sünnipäeva auks tule süütamine, seekord siis, kuna Keskkonnateenistus keelas meteoriidkraatri juures tuletegemise ära. Oli väga

ilus ja tore üritus, aga see on üks teine jutt. Kodus tekkis kohe praktilist laadi probleem – kuhu ahi teha ja kust saada materjali. Toomas ütles, et lubjapargis hakatakse töökojahoonet lammutama ja sealt saab paekivi. Kohaks valisime sama hoone seinäärse, kuna seal oli betoonplaadist alus ja sai vundamendi ning ahju tagaseina ehitusest kokku hoida. Šamottkivid otsustasime lõpuks tuua šahtahjust jäätmejaama juures.

Materjali hankimise ja muude toimetamiste juures oli põhitagija Toomas Uudeberg. Võtsin ühendust ka paevana, Tamsalu aukodaniku Eino Tombeergiga, et nõu küsida. Eino arvas, et ahi tuleks teha nagu poolik, et vaatajad saaksid protsessist, kolde ehitusest ja muust parema ülevaate. Diskuteerisime pikalt ja selgust ei saanudki. Otsustasime siiki peale nõupi damist teha samasuguse ahju nagu Kuusikul. Vallavalitsuse töötajad korraldasid aprilli lõpul koristustalgud ja tegid ümbruse korda. Samal ajal lammutasime meie Riho Telli ja Mati Tamme šahtahjude voodreid, et sealt säilinud kive kätte saada. Need transportis ehituskohale Vello Snder. Niisiis oli suurimad mured lahendatud. Kuna aga lammutustööd, mida tegi Vangu Ehitus, võtsid palju aega, sain ahju tegemisega alustada alles mai kolmandal nädalal. Abilisteks – kivitöötajateks olid noored mehed, kellel parasjagu püsivat töökohta polnud.

Ahi kujutab endast meetrise läbimõõduga šamottkividest ringi, millel on koldesuu ja mis on vooderdatud paekiviga. Paekive ladusime lubja – tsementmördiga, voodrit aga spetsiaalse tulekindla seguga. Ehituseks kulus peaaegu nädal ja siis oligi ahi valmis. Viimase tööna sai täidetud vuugid ja ahi jäi kuivama. Kuna ilmad olid soojad ja tuulised, lootsin, et pole vaja ahju enne „sisse“ kütta. See lootus oli aga vist vale, kuna peale tuletegemist poole tunni jooksul tekkis ahju fassaadile pragu, mis kütamise lõppedes muutus pea paarisenteimeetriseks. Algul mõtlesin, et see oligi sellest tingitud, et ei kütnud. Tagantjärele aga vaatasin, et pragu on meie ahjul täpselt samas kohas, kus originaalil. Natuke järel mõeldes tundub, et ahju esisein, mille tegin täpselt originaali järgi, on siiski natuke liiga õhuke ja seelust need praod tulidki. Toomas organiseeris ahju juurde Võhmata karjäärast õige läbimõõduga kivi ja 23. mail ladusime Riho Telliga ahju kive täis. Selleks tuli lahtistest paekividest laduda ahju kolle kus toimub põlemine. Kolde katteks läksid serviti suured lapikud kivid, et kuumus üles pääseks. Ülejäänud ahju täitsime karjäärast toodud kividega. Kartsin, et kui teha kolle sellest paekivist, mis lubjaks põleb, võib ta ära laguneda ja kokku vajuda, seepärast kasutasin hoone seinest pärit seteterikast karplubjakivi, mis minu arvates pidi paremini vastu pidama. Nii jäi ahi tule süütamist ootama.

Peale Paakonverentsi lõppu tulidki sealsed osalejad – kõik kolm paevana – Eino Tomberg, Rein Einasto, Aivar Allikmaa ning hetkel võimul olev paevanem Toivo Lodjak koos teiste

külastajatega Lubjaparki. Üritus algas tamme istutamisega. Esimese tamme oli hommikupoolikul istutanud President Arnold Rüütel, kuna teda oodati Saaremaale järgmisele üritusele. Paevanad ja vanem istutasid oma tamme, sama tegi maavanem Einar Vallbaum ja ka Toomas Uudeberg ja Aivar Niinemägi PAIK-i nimel. Vaatajaid oli selleks ajaks kogunenud ootamatult palju. Ja saabuski pidulik hetk. Aadu Uudmäe oli kohale kutsunud põlise

Tamsalu lubjatehase töötaja Endel Vaiksaare, kes koos maavanemaga tuld aitasid süüdata. Marmelt Riibe oli kohale toonud peenestatud kaseplangud, mida vaadates nii mõnelgi pealtvaatajal meel kurvaks läks – nii head materjali ju kahju ahju ajada. Aga kuna muud võtta polnud, läksid halud koos paberi ja tõrtsu süütevelikuga ahju, Toomas ja Aivar tõid VIROLI suure tõrviku ja sellest ahi süttiski. Kohe tekkis kena tõmme ja suitsu hakkas tõusma. Tulesüütamisele järgnes kontsert vanas karjääris. Esinesid Lubivalgeke, põialpoised, naiskoor, tüdrukute ansambel. Mina kontserdile ei jõudnud, jälgisin huviga ahju tegevust. Esimeseks ülemkütjaks ehk siis asja eest vastutajaks oli maavanem Einar Vallbaum, kes oma rolli eeskujulikult täitis, kõigil lahkesti halge lubas ahju visata ja neid pärast kallistas ning kätt surus. Tema nägi esimesena ka üha paisuma hakkavat pragu. Ahju tõmme oli hea ja tuli põles kenasti. Aga kohe oli näha, et olin kivide ladumisel, teinud strateegilise vea. Nimelt oli Lümandast saadud videolt näha, et ahju pandud kividele pandi sisse puud, mis pidid ära põlema ja tõmbe tekitamiseks lõõrid jätma, et tuli ka tahapoole jõuaks. Nii tegin ka mina. Aga ahju töö edenedes selgus, et tõmme oli hea ja viis kuumat kõik rohkem tahapoole. Esimesed tunnid möödusid kiiresti, huvilisi käis palju. Rein Tähiste oli organiseerinud mehed, kes pidid ahju ka öösel kütma.

Käisin ise kella 12 ajal vaatamas ja siis hakkasid kivid ahjus altpoolt juba punaseks minema. Kella nelja ajal kui jälle tulin, oli aga tuli praktiliselt kustunud ja kivid jahtunud. Jäin ise kütma ja hommikul tuli Aadu, kes mind välja vahetas. Kütamise ajal sai selgeks, et peened puud tekitasid palju süsi, mis kollet täitis ning millega me ei osanud algul midagi ette võtta. Samuti selgus, et raudplekist EPT – s tehtud ahjukate oli liiga väike ja oleks pidanud olema ka natuke koonuses, et paremini kuumust säilitada. Ka ahjusuule oleks pidanud tõmbe vähendamiseks katte ette panema. Aadu tõi kodust pika roobi ja hangu, millega toimetada. Leidsime kohapealt mõned plekitükid, millega tõmme vähendada üritasime, roobiga tõmbasime üleliigse söe välja ja nii hakkas ka temperatuur ahjus jõudsasti tõusma. Peale lõunat tulid noored mehed, kes viimase vahetuse kütsid. Pühapäeval kella 21 – ks oli kütmine lõppenud. Ahju ülemised kivid punaseks ei läinud, küll aga sisemus. Loo valmimise ajaks polnud ahju veel tühjendatud. Positiivne on, et ahi sai valmis tehtud, pidulik ja tore üritus selle ümber organiseeritud. Minu enda mõte oli põhiliselt ahju tegemise ümber ja seepärast ei hooanud, et lubja tegemisel on väga oluline ka kütmine. Negatiivse poole peale jääbki kütmine ja valmis tootega toimetamine. Kütjad peavad järgmisel korral olema mehed, kes täpselt teavad, kuidas tõmme reguleerida ja kütta tuleb tugevamalt, kui esimene kord. Puud peaksid olema pikemad ja jämedamad. Ahju peale tuleb teha koonuses kate, ahjusuu ette aga ukse moodi käepidemetega luuk. Peale jahtumist tuleb ahi tühjendada.

Küsida võib, kas olin ikka kõige õigem inimene selle asjaga toimetamiseks? Ei tea. Oli väga huvitav kogemus ja usun, et järgmisel korral õnnestub ka õige lubi ahjus valmis põletada. Lümandas vaatas meister, kui küsisin, kas me tema arvates oma ahjuga ka lubja valmis teeme, meid pikalt. Ütles siis, et iga ahju hingeelu tundmaõppimine võtab aega ja ehk neljandal korral saame ka korraliku lubja. Nii et tegelikult põdemiseks põhjust pole.

Arvan, et kindlasti ei tohiks ahju seisma jätta ja vähemalt kaks korda aastas võiks tule alla teha. Järgmine kord on kulud juba märgatavalt väiksemad, vaja on ainult kolde ladumiseks õiged kivid otsida, umbes kolm ruumi puid varuda ja

leida mehed, kes tõsiselt kütmisega tegelevad. Aitäh kõigile kes seda põnevat ettevõtmist nõu – ja jõuga toetasid!

Ain Aasa

Fotol ülal vasakul (Tiia Uudeberg 3x) Rein Einasto, Aivar Allikmaa ja Toivo Lodjak istutatud tamme juures, all - nii süttis tuli ahjus, ülal keskel: Toomas ja paevana Eino Tomberg vaatavad, kas tuli ikka korralikult põleb. Ülal (Ain Aasa) viimane kütjate vahetus, all - nii nägi välja ahi pealtvaates pühapäeva õhtul (vaadake värviliselt kodulehel).

Muuseumiööst Porkuni Paemuuseumis

19. mail 2012 toimus üle-eestiline muuseumiöö, mil sajad muuseumid olid avatud tasuta külastusteks öhtul kella kuuest kella üheteistkümneni ja kauemgi.

Selleaastane muuseumiöö oli neljas ja pühendatud saja-aastasele Eesti Filmile. Oli filmivaatamisi, filmide säilitamise õpetust jt. Näidati nii dokumentaalfilme kui ka kunstifilme. Statistika järgi oli selle aasta muuseumite külastuste koguarv 68868.

Üle-eestilist muuseumiööd korraldab Eesti Muuseumiühing. Muuseumiöö on pühendatud rahvusvahelisele muuseumipäevale, 18. maille lähimal laupäeval.

Porkuni paemuuseum on osalenud kõigil neljal muuseumiööl oma programmiga. 2009. aastal tähistati Eesti Rahva Muuseumi juubelit. Toona oli muuseumiöö juhtlause „Õös on asju“, 2010. aasta teema oli „Õös on lugusid“, 2011.aastal „Õös on aardeid“.

Kõige põnevam ja ootusrikkam oli seekordne muuseumiöö. Näidati ju Porkunist vändatud filmi. Mõned aastad tagasi alustati võtetega. Klippide kokku sobitamine ja järjestamine võttis omajagu aega. Kokkuvõtlikku filmiklippi võisime juba varem vaadata Porkuni MTÜ kodulehelt nime all „Porkuni müsteerium“. See oli neljaminutiline. Nüüd aga näidati täispikkuses samanimelist dokumentaalfilmi, mis kestis nelikümmend minutit.

Porkunit tutvustavas filmis saime teada ajaloolisi fakte. Kõige huvitavam oli animatsiooina esitatud linnus. Faktilist materjali Taani piiskopi dokumentidest esitas arhiivi töötaja. Sõna võtsid ka geoloog, kes selgitas karsti olemust ja Porkuni järve tühjaks vajumist; geobioloog, kes selgitas sinise energeetika ilminguid ja põhjendas legendide teket. Mitmed kohalikud ju-

tustasid oma mõistatuslikke elamusi, seletamatuid juhtumeid. Filmi autor on Raoul Suvi, temaga koos töötas Jaanus Saar. Filmis jutustaja oli Alari Kivisaar.

Raul Suvi kommentaar: "Porkuni kohta tuli materjali kokku umbes 50 tundi. See tähendab ühte akadeemilist tundi ühe filmiminuti kohta. Igal aastal, see tähendab kahe aasta jook-sul, filmiti pisut. Alari Kivisaar tuli hea meelega filmimistega kaasa, sest tegu oli põneva paigaga. Teda võlus sinne loodus, on ta ju loodusfotograaf. Veel tekkis tal huvi Porkuni müsteeriumite vastu ja ta tahtis kõike oma silmaga kaeda. Üsna varsti kantakse film DVD plaadile ja siis saavad soovijad filmi ka endale koju hankida."

Täna neid, kes on muuseumiöödel osalenud, kes on muuseumi tegevuse vastu huvi tundnud ja muuseumi külastanud!

Kohtumiseni!
Ella Vikk

Fotodel (Ain Aasa) ülal vaade kinosaalile, all vasakult Ella Vikk, Raul Suvi ja Jaanus Saar filmi jälgimas.

sioonidesse. Üle 3000 aasta tagasi kasutas sinne rahvas paasi kivikirstkalmete ladumiseks, usutavasti andis kivi kadunutele väge ja igavikulisust teispoolsuses. Hiljem hakkas inimene paest elamutest lugu pidama. Kui loomadele ehitati maakivist hooneid, siis inimene oli külmakartlikum, endale ehitas sooja paremini hoidvast poorsest lubimuda settest paekivist hooneid. Aga et kivi kõikjal üle maa ehituskiviks ei sobigi, st paasi on väga mitmepalgelist, tuleb valitud kivi tihti vedada mujalt, nii nt võib Hiiumaal kohata Saaremaa või Lasnamäe paest ehitisi ja raiddetalle. Eesti paas rändavat ka viimaks Soome, et seal laikapberi koostiseks saada ...

(Jätkub järgmises numbris)

Eestimaa paekivi maailmarännak

Kirja pandud ca 470 miljonit aastat pärast tollal noore kivi rännaku algust.

(Järrejätk)

Täna seks on maa merest välja kerkinud ja pae, ürgse mere põhja, kuivale jättnud. Maa rahvas on pae üles leidnud. Nüüd rändab paas külast linna, linnast linna, riigist riiki. Kivi rändab hoone- ja tee-ehituspaena, skulptuur- ja viimist-luskivina, lubjapõletusprotsessi lähtematerjalina, rändab paberi, klaasi ja suhkrutööstusesse, metallurgiasse, kollekt-

MINU KIVI.

Selle kivi leidis minu vanem õde kivihunnikust. Sellesse kivvi on jäänud meriteokarp ja veel terve hulk väiksemaid karpe. Käes hoides seda tükikest ajaloost, tunnetan rohkem kui 400 miljoni aastatagust hõngu, mil meie imelist Eestimaad kattis madal ja soe merevesi. See tigu koos oma kaaslastega elas ära oma ilusa elu ja väsinuna vanadusest vajus merre teiste karpide kõrvale kusagil ekvaatori piirkonnas.

Nii ta seal lebas, hoovuste meelevaldas ning kattus pikka-misi teiste setetega kuni elusorganismid kivistusid. Setted muudkui kuhjusid ja kuhjusid ja minu teoksed muutusid aina tugevamaks ja tugevamaks. Vesi taganes, maapind kerkis ja liikus põhja, peatudes 58. põhjalaiuskraadil.

Maad kaevates eestlane avastas: „Oi, kui põnevad kivimid on maakoores! Neis on teokarpide, tigude, okasnahksete korallide ja teiste lubiskeletid“.

Tark inimene nimetas selle sette paekiviks.

Nüüd on see pruunika tooniga kivi minu ees laual ja seda vaadates meenutab ta mulle kord lamavat koera, kord nina-sarvikut. Sellega on väga uhke koos venna ja õega mängida, sest me ju teame, et see on meie RAHVUSKIVI.

Anete Alavere 4. klass

Ferdinand von Wrangelli nim Roela Lasteaed-Põhikool

Kivile ja linnale pühendatud konverents

Rahvuskivi ja paemuuseumi 20. aastapäevale ning Tamsalu 500. aastapäevale pühendatud Porkuni paekonverents peeti tagasivaatena rahvuskivi ajalukku ning edasivaatena tulevikku.

Konverents toimus 25. mail Porkuni koolis. Paehuvilised jätkasid mõttevahetust paemuuseumis ja Tamsalu lubjapargis, kus paevanemad istutasid tammed ning süüdati tuli näidislubjaahjus.

Kõnelesid ja arutelule kutsusid president Arnold Rüütel, Lääne-Viru maavanem Einar Vallbaum. Porkuni Paemuuseumi loomisest, selle tähtsusest rääkis muuseumi loomise ja sisseseadmise juures olnud, sellele tänase asupaiga leidnud Marko Pomerants. Päevana Rein Einasto märkis oma teemas paekivi kui mõtte korrastaja, et täna seks on olemas puursüdamike ja paljandite materjal nii kivimi koostise kui kivististe uurimiseks. See on pärand praegustele ja tulevastele uurijatele. Eesti Loodusmuuseumi kuraator Toivo Lodjak tutvustas Porkuni paeladet: selle kirjeldajatest (esmane Porkuni lademe väljajäreltaja Fr. Schmidt 1858. aastal) lademe esinemise, kivi omaduste ja kasutamiseni. Toivo Lodjakuga koostöös valmiva näitusega Porkuni nimi geoloogilisel kaardil saab tutvuda 4. juunist Porkuni Paemuuseumis.

Geoloog Kalle Suuroja avardas pilti sellest, kuhu kadus Porkuni paekivi. Aivar Niinemägi rääkis Pandivere paeriigist. Poole tuhande aasta tagusest ja täna seks Tamsalust andis

Pajatusi paekivist

Porkuni ja paekivi teemaline giidi- ja kodulookonkurss Porkunis said 5. mail rahvuskivi ja Porkuni Paemuuseumi 20. juubeliaasta puhul kokku ca 450 miljoni aasta vanusest paekivist pajatajad. Ehkki kivi ise sõna lausuda ei saa, saime kuulda pajatusi paekivist.

Pajatajate tööd olid eripalgelised ja parimad astusid ette konkursi lõppvoorus. Ümakogemusliku luuletusega esines Karin Kriisa Põlula Koolist, oskuslikult stiilselt lahendatud kahekönelise näidendiga "Intervjuu paekiviga" Elys Sammul, Karin Kriisa ja Laura Kens, autoriks Elys Sammul Põlula Koolist. Järvamaa giid Tiit Lumiste pakkus põhjalikku tutvustust paekivist, väga oodatult tõi ta välja paekivi eripalgelisuse ja selle kasutusvõimalused. Porkunit varemgi omanäoliselt kirjavormi valanud Enn Parve esines fantaasiaküllase sümbolistliku looga Porkuni asustajate kohtumisest paega.

Tänuväärset äramärkimist vääri vad ka eelvoorus osalenud, oma kirjatöö isiklikust kokkupuutest paekiviga saatnud Hiiumaa õpilane Triin Jürimäe ja oma leitud kivi silme ette manavalt kirjeldanud Renet Leiger Palade Põhikoolist. Hoolika eeltööga kirjeldas ladusalt paekivi tekkimist Anete Alavere Ferdinand von Wrangelli nim Roela Lasteaed-Põhikoolist.

Porkunile, paele ja seda siduval rahvale pühendatud konkursi korraldas Porkuni Paemuuseum koostöös vabakutselise loodusmehe ja konkursi idee autori Marek Vahulaga.

Kaasa mõtlesid ja osalejate töid ning etteastumisi hindas erinevaid valdkondi esindav žürii koosseisus: Ella Vikk, Kauri Kivipõld, Risto Järv, Allan Jaakus, Evi Aluoja, Helin Haga, Mari-Ann Mandelkorn, Triin Sameli, Marek Vahula. Konkursil etteastujaila jagus tänuväärset sõna ka „Paide pajataja 2010“ tiitli teeninud Ellen Rosimannuselt.

Konkursil osalejatele panid välja auhinnad Porkuni Paemuuseum (paesed meened), Marek Vahula (Viru raba matkaraja pilt), Rakvere Teater (kaks priipääset teatri etendusele), MTÜ Loodusring (raamatud), Estravel, Ingrid Rüütel (elutööraamat pühendusega), Allan Jaakus Rakvere Spordikeskusest (dressipluus), Risto Järv Kirjandusmuuseumist (raamatud). Auhinnakotist jagus

ülevaate vallavanem Toomas Uudeberg, Ella Vikk rääkis Porkuni Paemuuseumi arengutest 20 aasta jooksul. Tamsalu lubjapargi isa Eino Tomberg näitas pildiliselt ja kõne

les Eesti Paeliidu ja Porkuni Paemuuseumi koostööst, Triin Sameli pajatas paemuuseumi tegemistest muuseumitornist väljaspool.

Paekonverentsi eesmäärke oli koguda kaasamõtlejate ettepanekuid rahvuskivi väärtustamise propageerimiseks, paeturismi arendamiseks. Konverentsi korraldas MTÜ PAIK.

Suur tänu PAIKile ja kõigile osalistele!

Triin Sameli

Fotodel (Ain Aasa) vasakul President Arnold Rüütel baeroga nr 1, ülal baero, all Paemuuseumi rajamise idee autor Marko Pomerants.

kõigile osalejaile, kelle töö leidis äramärkimist. Kingitused toimetab Paemuuseum ka neile, kel Porkunisse tulla ei õnnestunud.

Sündmuse jäädvustas pildiliselt ja kaunid kordumatud rahvuskivist meened valmistas Ain Aasa. Täname žüriid kaasa mõtlema, osalejaid jagamast ja olgu teil paest püsivust edaspidises! Hoidkem looduskivi ligi!

„Inimesed targad ja osavad. Paekivist palju teha oskavad.“ – Karin Kriisa

Porkuni Paemuuseumist Triin Sameli

Vallavolikogu

16.05.2012

- Kuulati Tamsalu Kommunaal juhataja Vello Sander infot valmisolekust suviseks hooajaks.
- Otsusustati anda parima noorsportlase tiitel 2011.a. tulemuste eest Marian Roop´ile ja Marek Sikk´ule.
- Otsustati tunnustada Tamsalu Tänavahaga Reino Kõsta't.
- Otsustati taotleda munitsipaalomandisse

Vallavalitsus

02.05.2012.a

- Nõustuti ehituslubade väljastamisega järgmiselt:
 - maakaabelliini ning alajaama püstitamiseks aadressidel: Sarapikumetsa ja Tagametsa, Koiduküla külas;
 - abihoone püstitamiseks aadressil: Metsajärve, Lemmküla külas;
 - Võhmuta mõisa viinavabriku rekonstrueerimiseks aadressil: Võhmuta mõis, Võhmuta külas.
- Nõustuti kasutusloa väljastamisega järgmiselt:
 - sigalakompleksi lauda nr 2 ja 7 rekonstrueerimisel aadressil: Rammo tee 3, Vajangu külas;
 - puutöökoda-laut-elamu rekonstrueerimisel asukohaga Viinavabriku tee 8, Porkuni külas.
- Nõustuti kaeveloa väljastamisega Merko Infra AS-ile vee- ja kanalisatsioonitorustike paigaldamiseks:
 - Kooli, Põllu, Tähise, Energia ja Tehnika tänavatel ajavahemikuks 02. mai 2012.a kuni 31. augustini 2012.a;
 - Koidu, Nõlva, O.Müntheri, Raudtee põik ja Raudtee tänavatel ajavahemikuks 07. mai 2012.a kuni 30. septembrini 2012.a.
- Tunnistati kehtetuks korraldus 17.04.2012.a ahju remondiks (aadressil: Kesk tn 3-8, Assamalla küla) tehtud pakkumise parimaks tunnistamise kohta ja tunnistati parimaks Emailised OÜ pakkumine.
- Tunnistati Tamsalu linna Koidu tänava rekonstrueerija leidmiseks korraldatud avalikul riigihankel edukaks pakkumuseks ühispak-

Tegemistest Tamsalu Kaloris

Tamsalu Kalor moodustati aastal 1992 tagamaks soojavarustus Tamsalus, Tamsalu EPT katlamaja baasil.

Esialsgelt kasutati kütteks masuuti ja põlevkiviõli. Aastast 2001 kasutatakse kütteks puiduhaket, millele lisandus põhk 2006.a. Aastate jooksul on soojamajandusse investeeritud üle 1,6 miljoni euro.

Suurimad projektid:

1995 aastal õlikatelde renoveerimise projekt 17200 EUR

2000 aastal hakkekatla projekt 830000 EUR, millele saime osalist toetust tänu KYOTO lepingule Soome Keskkonnaministeeriumiga.

2006.aastal põhukatla ja Sääse soojatrassi projekt 380000 EUR, milles põhukatla ostu toetas Keskkonnainvesteeringute Keskus.

2010.aastal lõpetati soojatrasside renoveerimine. Projekti maksumus 280000 EUR, millest 45% osas saadi toetust Euroopa Regionaalarengu Fondist. Soojatrasside kogupikkuseks on 4,4 km.

Tänu tehtud edukatele investeeringutele on soojuse müügihind (50,43 EUR/MWh, kehtib alates 2007.aastast)üks eesti odavamaid . Võrdluseks ümberkaudsete soojatootjate hinnad: Rakveres 71,87, Väike-Maarjas 67,15, Tapal 83,5, Kadrinas 56,87, Järva-Jaanis 78,24.

2001. aastal ostime puidutööstuse jäätmeid hinnaga 15 krooni/puistekuupmeeter, siis tänaseks on hinnad tõusnud üle kümne korra. Viimane suurem hinnatõus oli eelmisel aastal, kui puiduhakke hind tõusis 30%. Vältimaks soojusenergia hinna tõusu, paigaldatakse käesoleval aastal katlamaja suitsugaaside pesur. Projekti

Pärna tee, Rammo tee, Rahula tee ja Kuivakaare tee ja neid teenindav maa.

5.Otsustati isikliku kasutusõiguse seadmine Vajangus külas Kooli tn 7 ja Kooli tn lõik 2 kinnisasjale Eesti Lairiba Arenduse Sihtasutus kasuks.

6.Otsustati määrata vallavara Kandle tn 22 kinnistu võõrandamise uueks alghinnaks 12 000 eurot ja Rahu tn 2 5000 eurot. Enampakumise viib läbi vallavalitsus.

7.Otsustati osta Tamsalu linnas asuv Kesk tn 9 kinnistu Tamsalu vallale. Tamsalu tänavate rekonstrueerimise projekti“ kohaselt on Kesk tn 9 kinnistule projekteeritud parkimisala

kujate AS Merko Infra ja AS Merko Ehitus Eesti pakkumus maksumusega 152 260,76 eurot tööde teostamise tähtajaga 90 päeva lepingu sõlmimisest.

6. Tunnistati Tamsalu linna tänavate rekonstrueerimise omanikujärevalve teostaja leidmiseks esitatud pakkumistest parimaks Vealeidja OÜ pakkumus.

7. Tunnistati Tamsalu vallale kuuluvate kinnistute ja korteriomandi võõrandamiseks korraldatud kirjalik enampakkumine nurjunuks.

8. Otsustati võõrandada kahele vallale kuuluva korteri üürijale, üürilepingu alusel kasutada antud korterid.

9. Moodustati komisjon Ilusa Kodu konkursi tulemuste väljaselgitamiseks.

10. Anti luba MTÜ-le Uudeküla avaliku ürituse “Uudeküla laat“ korraldamiseks Tamsalu vallas Uudeküla külaplatsil 13 mail 2012.a ajavahemikul 10:00-14:00.

11. Jaotati Tamsalu valla eelarves planeeritud vahendid Tamsalu Tänavahaga tunnustatu, Ilusa Kodu konkursi võitjate ja parima noorsportlase premeerimiseks.

12. Kinnitati munitsipaalomandisse taotletavate maade piirid, pindala, kõlvikuline struktuur ja maksustamishind ning katastriüksustele koha-aadressi ja sihtotstarbe määramine.

13. Nõustuti kinnistute jagamisel moodustatavatele katastriüksustele määratavate koha-aadressidega.

14. Otsustati korraldada eestkostetava vara müümiseks kirjalik enampakkumine.

15. Kinnitati Tamsalu vallas toimetulekutoetuse eraldus aprilli kuus kogusummas 19558,98 eurot.

16. Arutati alaealise sotsiaaltoetuste kättesaa-

kogumaksumus on 312000 EUR, millest poole osas saime toetust Keskkonnainvesteeringute Keskuselt atmosfäärikaitse programmist. Projekti tulemusena väheneb õhusaaste (oluline, kuna katlamaja asub korrusmajade vahetus läheduses) ja tõuseb katla efektiivsus, tänu lahkuvate suitsugaaside jahutamisele 50 kraadini. Katlamajja paigaldatakse uus korsten pikkusega 30 m ja läbimõõduga 0,6 m. Töö teostajaks on riigihanke tulemusena AS Agrosilva, kes kasutab soome tehnoloogial ehitatud Condens pesurit. Projekti lõpptähtaeg on oktoobri lõpp.

Aastast 1995 tegeleme ka korruselamute kaasomandi haldamisega, milledes puuduvad korteri-ühistud. Esialgu tegelesime Tamsalu linna elamutega. Valla ja linna ühinemise järel lisandusid Sääse ja Vajangu korrusmajad ning hiljem ka üks korruselamu Assamallas. Kokku on hallatavaid maju 53.

Kaasomandi haldustasu 0,294 EUR/m² kehtib aastast 2005. Aastate jooksul on oluliselt tõusnud materjalide ja teenuste hinnad ning elamumajandus toodab ettevõttele kahjumit. Seetõttu oleme pöördunud Tamsalu Vallavalitsuse poole uue hinnataotlusega. Uueks hinnaks oleks 0,36 EUR/m²

Kaasomandi haldamisega tegeleme olude sunnil, kuna puuduvad korteriühistud. Korrusmajade edaspidise parema haldamise ja oluliste renoveerimiste tarvis on korteriühistute moodustamine mõõdapäasmatu.

Neeme Malva, Tamsalu Kalor AS juhataja

avaliku parkla väljaehitamiseks, kusjuures praegused parkimisalad Tehnika tn 24 kaupluse vastas on projekteeritud kerg- ja kõnniteedeks.

8.Otsustati anda vallavara, kinnistu Kesk tn 9 Tamsalu linnas, otsustuskorras tasuta kasutada AS-le OG Elektra tähtajaga kakskümmend viis aastat, kohustusega kinnistule avalik parkimisplats välja ehitada.

9.Kuulati vallavanema infot järgmistel teemadel:

Tamsalu veeprojekti hetkeseis

Tamsalu Gümnaasiumi renoveerimise hetkeseis

mise õiguse üleandmist.

17. Anti volitused eestkostetava arvelduskonto kasutamiseks.

18. Eraldati Tamsalu valla 2012.a. eelarves sotsiaaltoetusteks eraldatud vahendite arvelt ühekordset toetust neljale abi vajavale perele ja jäeti rahuldamata kaks avaldus.

19. Lõpetati Sääse Hooldekodus abivajaja hooldamiseks sõlmitud leping.

20. Arutati volikogu maikuu istungile pakutavat päevakorda.

09.05.2012.a

- Nõustuti ehitusloa väljastamisega Tõnu Eiki Transport OÜ-le garaaž püstitamiseks Savalduma külas.
- Nõustuti kasutusloa väljastamisega Eesti Energia Jaotusvõrk OÜ-le elektri maakaabelliini ja mastalajaama püstitamisel Kullenga külas.

15.05.2012.a.

- Kehtestati Tamsalu valla hankekord.
- Kinnitati Ilusa Kodu konkursi võitjad 2012.a järgmiselt:
 - Maiu ja Vladimir Talah'i kodu - Tamsalu linn, Tamme tn 7 (linnatüüp);
 - Liina Maasing'u ja Andreas Part'i kodu – Koplitaguse küla, Mäepealse (tulumajapidamine).
- Anti luba BEATZONE OÜ-le avaliku ürituse “Suur Suve Avapidu Porkunis 2012” korraldamiseks 08.juunil 2012.a. Porkuni külas Paemuuseumi platsil, ajavahemikul 20.00-03.30.
- Anti luba Vajangu Põhikooli lasteaiariühma sulgemiseks kollektiivpuhkuse ajaks 25.06.-12.08.2012.a

Eesti rahvuskivi väärib tähelepanu

Eesti sümbolitest meenuvad paljudele esmasena trikoloor, hümn, rukkilill, suitsupääsuke ja ehk ka viimastel aastatel valitud rahvusloom ja rahvuskala. Samuti on viimastel aastatel esireas oma koha hõivanud rahvarõivad, rahvusmuster ja rahvustraditsioonid. Samasugust tähelepanu väärib ka meie elukeskkonna loomulik osa ja 1992. aastal rahvuskiviks kuulutatud - paekivi. Meie kodumaa paevarud on nii suured, et raske on hinnata pae hoidmisväärtust. Just see teebki meid eriliseks. Paas on meie elu põline pärisosa ning suur osa meie rahvast on elanud just selle rüpes. Pae kasutus on läbi aegade leidnud väga palju rakendamist. Praegugi kasutatakse ehitussektoris palju just paasi ning seda nii toorainena kui ka valmismaterjalina - kaminate, aedade ning paehoonete ehitamisel, siseviimistluses,

Paekonverents

Tamsalu Päeva üritused

Uudeküla lindlate keskkonnamõju hindamise avalik arutelu

Muuseumiöö

Tänavate taastamine Tamsalu linnas

Lääne-Viru Jäätme keskuse ja Rakvere Haigla tööst

Ursula Saar

Vallasekretäri abi

- Anti luba peatada saunateenuse osutamine Vajngu Põhikooli ruumides ajavahemikul 20.06.-22.08.2012.a.
- Nõustuti lepingute sõlmimiseks projekti „Porkuni ranna arendus“ teostamiseks.
- Loeti korraldatud jäätmeveoga mitteliitunud üks jäätmetekkekoht.
- Nõustuti raieloa väljastamisega Tamsalu linnas Rahu tn 28 vanade, ehitistele ohtlike, juurtega aeda lõhkuvate kolme kase raiumiseks.
- Eraldati Tamsalu valla 2012.a. eelarves sotsiaaltoetusteks eraldatud vahendite arvelt ühekordset toetust kuuele abi vajavale perele.
- Eraldati MTÜ-le Eesti Sumoliit toetust Tamsalu Gümnaasiumi õpilase, noorte sumo-koondise liikmena Euroopa meistrivõistlustel osalemise kulude osaliseks katmiseks.
- Kinnitati äriideede konkursi „Tamsalu puhkeala“ korraldamise tingimused ja määrati konkursi korraldajaks arengu- ja planeeringuosakond..
- Kinnitati Tamsalu Kalor AS ettepanek kolmele perele korteri eraldamiseks üürilepingu alusel kasutamiseks.
- Nimetati lasteaedade mänguväljakute ohutusstandardite nõuetele vastavuse põhikontrolli läbiviijaks ehitusspetsialist.
- Kinnitati Tamsalu Vesi AS majandusaasta aruanne.
- Otsustati võõrandada vallale kuuluva korteri üürijale, üürilepingu alusel kasutada antud korter.

Elvi Astok

Vallasekretär

aga ka nipsasjade valmistamisel ja ehtekunstis. Lääne-Virumaa ajalooga on lahutamatult ja mõõtmatult seotud paekivi kasutamine Rakke lubjatööstuses ja Kunda tsemenditööstuses. Kuid lisaks majanduslikule otstarbele on paaskandnud meie jaoks ka emotsionaalset väärtust. Paerannik on meie uhkus. Pae kasutamine sajandeid tagasi lihtsustas meie rahva argielu toimetamisi. Tuleb osata märgata millegi niivõrd tavapärase, kuid samas niivõrd erilise olemasolu ja tähtsust. Virulased oskavad „oma“ hinnata ning see on eeskujuks kogu Eestile! Tänavu möödub 20 aastat rahvuskivi sünnist ning Eesti Paeliidu ja Porkuni Paemuuseumi asutamisest. Õnnitlen Porkuni paemuuseumit 20. aastapäeva puhul ning Tamsalut esmamainimise 500. aasta puhul!

Head märkamist ja oskust hoida olulist!

Einar Vallbaum

Lääne-Viru maavanem

Doonoripäev Tamsalus

Terveid ja abivalmis inimesi kutsutakse doonoripäevale **kolmapäeval, 13. juunil kell 11.00-15.00 Tamsalu Kultuurimajas (Sõpruse 3, Tamsalu).** Vereloovutusele tulles võta palun kaasa pildi ja isikukoodiga isikut tõendav dokument.

Tule doonoriks, kui oled:

- * terve, ei põe hetkel mõnda viirushaigust ega tarvita ravimeid
- * puhanud ja söönud
- * kehakaaluga üle 50 kg
- * 18-60 aastane

Viimasest vereandmisest peab olema möödunud meestel 60 päeva ja naistel 90 päeva.

5. Mai- Talgupäev Sääse aleviku võsas

3. Mail Tekkis meil Nataljaga idee, et korraldada talgupäev Sääse aleviku võsas. Kevadise lume alt sulas välja palju prahti, jäätmeid ning suurel hulgal tuulega murdunud

puid ning oksa. Kuna Sääse lapsed käivad selles võsas mängimas ja jalutamas tekkis vajadus just nende jaoks võsaalune puhtaks ning meeldivaks mängukohaks luua. 4.Mail panime välja iga korterelamu ustele kuulutused, et kutsuda Sääse aleviku elanikke koos koristustalgutele. Kogunesime 5. Mai lõunal Sääse hooldekodu ette. Osavõtjaid oli palju ning lastel oli kaasas ka sobivad töövahendid (kindad , saag ja rehad). Meeldiv oli vaadata, et kõige pisemad koristajad olid vaid umbes 3 aastased. Kahjuks ei leidnud aega talgutele tulemiseks mitte ükski täiskasvanud Sääse elanik. Tundub, et lapsed hoolivad ümbritsevast prügi puhastusest palju rohkem. Koostöö lastega sujus väga

Talgud Laululinnus

Teeme väheke juttu Järvajõe küla Porkuni MK kunagise metsahärra maja ümbruse pargi koristus-töödest. Kuna Laululinnu külalistemaja ümbrus oli enam-vähem juba korda tehtud , siis jätkus tegevus just pargi korrastamisel . Ka meie kanti on tuulehood räsitud ja puid langetanud , samuti langetati ohtlikke ja mädanenuid puid ja see töö oli juba puht füüsiline ja aega nõudev tegevus. Õnneks tugevaid mehekäsi oli tulnud piisavalt kohale.

Meie jaoks oligi üllatus , et palju oli talgulisi, kes tulid kohale eelnevalt registreerimata . Nende jaoks on juba aastate traditsioon välja kujunenud , anda oma panus just selle paiga kaunimaks muutmiseks.

Väga suure panuse on andnud aastaid Laululinnu KM ja selle ümbruse kaunimaks muutmisel Jaanus Veilberg oma perega - nende istutatud põõsaste , hekkide , puude kasvu

ladusalt, olime nagu üks suur pere, kes ühise eesmärgi nimel vaeva näevad. Koristamine oli kurnav- suured puuoksad kaalu poolest rasked, suurtes kogustes vedeles teeäärsetel aladel klaasikilde, raudtraate ja muud prahti. Laste töö ja panus võsakoristus oli märkimisväärne ning ühiste jõududega korjasime paari tunni jooksul umbes 15 kottitait 150 liitrist prügikotti ja puukstest

moodustus mitme meetri kõrgune oksakuhjake tee äärde. Lastel soov oli 6. Mail kõik koos koristustöid veel jätkata. Kokku osales koristustalgutel 32 last. Tänutäheks kinkisime lastele peale pikka väsitavat tööd ka jäätist, see oli seda vaeva väärt. Me täname kõiki lapsi, kes leidsid aega meiega koos midagi toredad korda saata ja vaeva näha võsa koristamisel. Soovime kõigile meeldivat kevade jätku ning tähelepanelikkust, et loodus meie ümber oleks ka edaspidi puhtam.

Anu Tammus ja Natalja Eppik

Autorite foto

võib ainult imetleda. Jaanus , Marina - Mehis ja Merlin , olge tuhat tänu vastu võtmast, oma kätetööd saate imetleda aastate jooksul. Õeldakse ju , et kes istutab oma elu jooksul ühe puu , see on oma elus teinud ülla teo. Tapalt oli kohal Rein oma meeskonna ja tehnikaga . Tänu kuulub ka Lea ja Okarile V-Maarjast.Õeldakse , et tühi kott püsti ei seisa, nii tuligi lõuna teha, kus siis ülistati pereisa Toivo tehtud talgusuppi ja kõrvale küpsetatud Kersti maitsvad kuumi võileibu, kõrvale joodi kasemahla ja söödi maitsvaid kooke - küpsetisi.Töökate kätega suur Halliku pere suurte ja väikestega lõpetas oma tööd hilisõhtul .Küll need rakud kätel ka ajapikku paranevad , see käib asja juurde. Kokku oli talgulisi 30 inimese ringis , kõige noorem ARTUR (3a.) ütles , ET KÕIK PEAB ILUSAM OLEMA

Tänu ja uute kohtumisteni

pereema Anne

Tamsalu lasteaia Krõll perepäev

Teisipäeval, 1. mail toimus Tamsalu lasteaia Krõll toimeka kollektiivi eestvedamisel perepäev „Teen koos lapsega“. Sel korral täitus üritusel juba kaheksas aasta. Hommikul oli lasteaia ümbruses sagimist, kuid see päev oli sootuks eriline: emmed-issid ei läinud tööle, vaid kogunesid koos põnnidega lasteaia õuele, õpetajad jagasid lastele välja helkurvestid, kohal oli ka beebikool ja üllatusbeebi Tallinnast. Kokku võttis üritusest korraldajate andmeil osa 132 inimest. Kui lasteaia õuel sagimised sagitud said, võeti beebivankreid lükkavate emmede juhtimisel koos ette jalgsimatku Uudeküla kiigeplatsile. Seal ootasid saabujaid erakordselt sõbralik peanõid Viuu ja samal päeval oma 250. sünnipäeva tähistav nooremnõid Maarit. Kohapeal kinnitati kõigepealt keha: joodi morssi, söödi ciabattasid ja õuna, seejärel algas päeva põnevaim osa: kõie-

vedu, teatevõistlused ja saapavise.

Publikumenukaim oli kindlasti isade kõievedu, kus esimesena kaotanud võistkond võttis magusa revanši – mõõduvõtmine lõppes seisuga 1:1. Põnevad olid kindlasti ka rühmadevaheline kõievedu, emade luuasõit ning laste ja segavõistkondade kotijooks. Parajalt nalja pakkus kõigile kohal olnutele just väikeste kotijooks, kus mõni põnn ei märganudki, et kott oli jalgade ümbert kadunud, vaid hüppas vapralt edasi. Peale võistluste said lapsed loomulikult kiikuda völli kiigega, ronida liumäele ja sealt alla lasta ning mängida liivakastis. Kokkuvõttes oli üritus igati õnnestunud. Ka ilm soosis ettevõtmist: oli küll tuuline ja jahe, kuid see-eest päikesepaiste-line päev.

Kaja Klaasimäe

Autori foto

Õuesõppepäeval Soome

Õuesõppepäevad on muutunud Tamsalu Gümnaasiumis traditsiooniks. Sel kevadel otsustas 10. klass veeta 11. mai Soomes. Külastasime Helsingit, tutvusime linna ajaloo ja kultuurimälestistega ning sõitsime vesibussiga Korkeasaari loomaaeda.

Korkeasaari, see on kogu maailm ühel saarel: loomad arktilisest tundrast kuni troopiliste vihmametsadeni – kokku umbes 200 erinevat loomaliiki ja peaaegu 1000 taimeliiki. Loomaaia kasvatatakse ohustatud liike ja osaletakse töös, mille eesmärgiks on kaitsta mitmete liikide elupaiku vabas looduses. Sai näha haruldasi loomi, nagu ahm, Euroopa naarits, punane panda, Amuuri tiger ja leopard. Troopiline mitmekesisus on esindatud troopikamajades Amazonia ja Africasia – erinevad papagoiligid, maod, sisalikud, ahvid, laiskloomad, mangustid, erinevad hiireliigid, ämblikud, putukad, konnad ja kilpkonnad. Borealia tutvustab põhjamaiseid like – polaarrebaseid, põhjapõdrad, lumekakud, muskushärjad. Vabalt ringi jalutavad ja külastajail oma tegemisi mitte segada laskvad paabulinnud olid omaette vaatamisväärsus. Saarel olevast kauplusest sai osta kaasa põnevaid suveniire.

Päev lõppes Helsingi nüüdiskunstimuseumi Kiasma külastusega, kus vaadati näitust Thank You for the Music. Kell 5.30 alanud ja juba uues päevas lõppenud muljeterohke reis tasus end igati, sest laienesid nii silmaring kui ka ajaloo-, kirjanduse, kunsti-, muusika-, geograafia- ja bioloogialased teadmised.

Mõned muljed ja arvamused:

KAUR: Reis oli tore aga vihmane. Kunstimuseum oli väga lahe.

EVA: Väga lõbus oli! Vihmane ja külm ilm rikkus küll veidi tuju, aga elasime selle üle. Kaubamajas Foorum ning laeval oli kõige lahedam.

GETTER: Linn oli ilus ja eriti meeldis kunstimuseum. Läheks iga kell sinna tagasi!

EGE: Vaatamata vihmale, oli reis lõbus Kõige rohkem meeldisid kunstimuseum ja loomaaed.

ELINA: Ülihea reis ülihea seltskonnaga.

TRIIN: Reis oli ülitore! Eriti meeldis õhtune laevasõit, mil

sai kuulata lauljat ja hiljem karaoket.

URSULA: Laevasõit oli äge ja vesibussiga sai esmakordselt sõita. Loomaaed ja kunstimuseum olid huvitavad.

AGNES: Giid oli tore. Meeldis loomaaed, eriti kaslased. Kunstimuseum oli vaimustav. Läheks kindlasti tagasi.

KAROLIN: Kõige huvitavam reis kõige toredamate inimestega. Kunstimuseumi võiks teine- kordki tagasi minna.

SERGEI, VIRGO: Väga huvitav oli. Kui päike oleks paistnud, oleks veel huvitavam olnud. Kõige rohkem meeldis laevaga sõita ja söögikoht. Loomaaia sai näha neid loomi, mida pole kunagi varem näinud.

EDGAR: Reis oli lahe. Kõige rohkem meeldis hea ja sõbralik seltskond. Sai nähtud huvitavaid loomi.

KERSTI: Kõige toredam oli hea seltskond, kunstimuseum ja loomaaed. Sai näha ka põhja-alade loomi.

MARIAN: Helsingi on väga ilus linn. On oht, et meie vald kaotab varsti paar elanikku, sest mõnele hakkas seel linn niivõrd meeldima!

PAUL: Kõige rohkem meeldis hea seltskond ja sõbralikud inimesed, loomaaed vabalt ringi jalutavate lindudega ning kunstimuseum oli väga omapärane.

KAURI: Reisilt jäid meelde omapärane loomaaed ja moodsa kunsti museum. Olime tublid ja pidasime päeva vastu vaatamata vihmale!

SVEN: Päril lõbus reis oli. Vihm rikkus natuke meeleolu, aga sellest hoolimata oli reis huvitav. Üllatas, et Soomes on tänapäeval näha palju erinevaid rahvusi.

KRISTO: Üldiselt oli tore. Eriti meeldis mustkunst.

BIRGIT: Ekskursioonist meenuvad väga head mälestused ja naljakad seigad.

CÄTLYN: Kogu reis oli tore. Eriti meeldis kunstimuseum Kiasma. Huvitav oli vaadata tänaval trikke teinud mustkunstikku.

PRIIT: Sõit oli vahva, kuigi vihm rikkus natuke tuju, aga see meid ei heidutanud. Linn oli väga ilus ja sinna läheks alati tagasi.

10. klass ja klassijuhataja Anne Kraubner

Pildi vasakul autor Cätlyn Okas: pilt Kiasma näituselt

Paari tuhande aastane Assamalla

Assamalla ja lähikülade endiste ja praeguste elanike kokkutulek toimub 7. juulil algusega kell 12 kohaliku raamatukogu juures. Assamalla kirjaliku esmamainimise 770. aastapäeva puhul avatakse külakivi. Järgnev artikkel on lühiülevaade selle auväärse eas oleva küla ajaloost.

Inimelu ja ühiskonna areng meie maal algas alates 7. aastatuhandest enne meie aja-arvamist, siis, kui pärast mannerjää taganemist ürgsed kütid ja kalastajad rajasid siin esimese hõreda asustuse. Ülipikkamööda liikus elu edasi noil kaugedel aegadel, täienesid inimese tööriistad ja tootmisviisid. 2. aastatuhande algul e. m. a. jõuti karjakasvatuseni, mõni sajand hiljem näib tekkivat maaviljeluse alge. Sama aastatuhande keskel kaasnesid kivist ja luust tööriistadele esimesed pronksist esemed, peamiselt toredusrelvad ja ehted; 1. aastatuhande keskel ilmub raud.

Sedamööda, kuidas rauast tööriistade hulk suurenes, hakkasid need kiirendama elu arengutempot. Raast kirvega võis edukalt laastada metsa ja muuta seda alemaaks. Raudteralise kõplaga peenedati mäntaid ja kobestati mulda külvikohaseks, raudne sirp ja võsavikat said muistse naise tähtsamateks tööriistadeks. Meie aja-arvamise 1. aastatuhande algul saab põlluharimine eesti hõimude peamiseks elatusallikaks.

Uue elatusviisi edusammud tõid kaasa asustuse levimise uutele aladele. Põlluharijad siirdusid pikkamööda kõrgematele ja viljakamatele maadele. 1. aastatuhande esimesel poolel kujuneb praegusel Eestimaal terve hulk avaraid asustussuuri, üks neist Pandivere kõrgustikul. Juba tollal, 1500 ja rohkem aastat tagasi harisid meie esivanemad üles tunduva osa põlistest põllumaadest ja rajasid tuhandeid külasid, millest enamik on säilinud meie päevini. Tol kaugel ajal said alguse ka Assamalla avarad nurmed, mida järgnevate sajandite jooksul sugupõlvad pidevalt laiendasid. Alemaade kõrval levisid järjest enam põlispõllud, mida hakati juba adraga kündma, peamiselt kultuurtaimedeks olid siis oder ja nisu, lina, hernes ja naeris, vähesel määral ka rukis ja kaer.

Vanemad kirjalikud teated siinsetest asulatest ulatuvad tagasi 13. sajandi alguseni. Pärast ristisõdijate vallutusi jäid Harju- ja Virumaa Taani kuninga valdusteks. Üsna oma võimu kindlustamise algul laskis Taani valitsus kirja

panna kõik siinsed külad ja nende suurused adramaades, määrates ühtlasi, misugusele feodaalisandale ükski küla on kohustatud kümnisemaksu tasuma. Osa külasid maksid kümnist otse kuningale. Selline maade registreerimine teostati kogu Taani kuningriigis. Nii sündiski nn. ”Taani hindamisraamat” ladinakeelse pealkirjaga “Liber Census Daniae”, kirjutatud ajavahemikus 1231-1254. Raamat sisaldab ligi 500 kohanime Virust ja Harjust.

Eestimaal kirdepoolne osa kandis 13. sajandil Viro ehk Virumaa nime, millest võõrad kirjamehed ladina keele eeskujul Vironia tuletasid. Virumaa lõunapoolne osa moodustas üheainsa suure Lemmu kihelkonna, mis hõlmas hilisemad Viru-Jaagupi, Simuna ja Väike-Maarja kiriklikud kihelkonnad.

“Liberi” koostamise ajal paiknes Lem-

Kodupaiga lähiajaloost

Mullu möödus 770 aastat Assamalla küla esmamainimisest Taani hindamisraamatus.

Küla saatus kaasajal on samane kõikide Eestimaa külade omale, mida iseloomustab aeglane hääbumine. Kolmkümmend aastat tagasi oli Assamallas 190 elanikku (ENE andmed), veel mõned aastad tagasi oli see arv 120, praeguseks on alles umbes 90. Neist on töövõimelisi ligi 50, neist pikaajalisi töötuid 5-6 inimest. Noored pered kolivad siit ära kuidagi väga järsku. Viimasel kahel aastal sündis Assamallase kaks last. Jätkusutlikkusest ei ole juttugi.

Kohapeal leidub tööd kõigest paarile maaharijale, soomlaste sigala on külaga seotud ainult vänge haisu kaudu. Kes seal töötavad, pole mulle teada. Paarkümmend aastat tagasi kui olin ametis Põdrangu sovhoosi raamatupidamises, sõitsin hom-

mu piirides kaks värselt rajatud kiriklikku kihelkonda. Põhjapoolsem neist oli Võhu. Võhu 24 küla kulka kuulusid ka Assamalla ja Kullenga, tolleaegses kirjapildis Asaemulae (18 adramaad) ja Kuldenkaua (2 adramaad). Assamalla nime ürgsem kuju oli vististi Aasamaanala. 13. sajandil nimetati teda tõenäoliselt Aasamala.

Pandivere kõrgustik sai oma põlduhariva rahvastiku tõenäoliselt Ranna-Virumaalt. Seda kinnitavad arheoloogilise uurimistöö andmed ja lähedane murdesugulus. Sellele toetudes võiks Assamallat, Veadlat ja Avispead teistest vanemaks pidada ja nende iga paari tuhande aastani arvata.

Meeli Kuntur

mikuti tööle õpilasbussiga, kus oli tavaliselt 30 last. Nüüd läheb igal hommikul kooli 10 õpilast. Korrusmajade 44 – st korterist seisab tühjal kolmandik. Mõned neist on aastaid müügis, aga ostjaid ei ole. Karm reaalsus on selline, et 12 korteriga majas elab 6 inimest, neist 5 on pensionieas.

Assamalla küla õitseng jääb Põdrangu sovhoosi aega ja kestis 15 aastat. Lõppes see suure paugu – põllumajandusreformiga. Sovhoosi Assamalla osakonna palgalehel oli suvisel ajal 100 töötajat. Küla oli rahvast täis, kõigile jätkus tööd ja leiba. Loomafarme oli kokku 8: üks lüpsikarjalaut Assamalla külas (160 looma), kaks lüpsikarjalaut Luhas (kummaski 200 looma). Keskuses olid veel noorkarjalaut, nuumpullide laut ja vasikalaut. Võhmutas ja Kullengal oli mõlemas üks lehmullikate laut. Millega selliseid tohutuid loomakarju söödeti? Karjamaad ja heinamaad jätkus kohapeal, jõusööt tuli Eestisse muidugi Venemaalt. See oli tõeliselt intensiivne loomakasvatus. Põdrangu sovhoosi lõpuaastatel oli Assamalla osakonnas ligi 20 raktorit ja liikumiidukit, üle 10 auto ja 6 teraviljakombaini. Kuus kombaini ühekorraga hiiglasuurel teraviljapõllul – see oli hingemattev vaatepilt, mis minu jaoks jääb elu lõpuni sovhoosiaja

sümboliks.

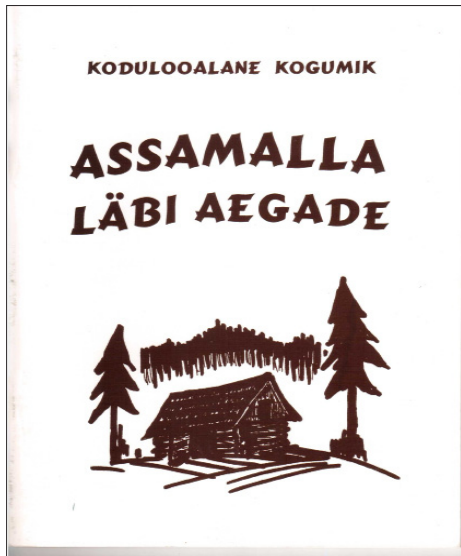
Kahekümne aastaga on pöördumatult hävinud eesti rahva eluviis, mis toitis inimesi hallidest aegadest alates. Tänapäeva põllumajandus pakub tööd ja leiba kaduv-väikesele osale rahvastikust. Terve maailm kiitis Eestit selle eet, et siin suudeti õitsev põllumajandus, mis Euroopale ohtlikku konkurentsi pakkus, hävitada kiirelt ja efektselt. Et majanduse hävitamisega käis kaasas rahvastiku hävitamine, pole maailma silmis kõneväärtki. Maailm ei pööra vähimatki tähelepanu sellele, et Eesti on soetanud hiigelsuure invaliidide armee, kelle toitmisega enam enam toime ei tulda. Kuidas need invaliidid tekkisid? Töötuks jäänud inimestel olnud ravikindlustust, arstiabi nad ei saanud ja ravimata jäänud tõved põhjustasid invaliidistumise. Majanduslangus tõi kaasa ka järsu sündivuse languse, mis praegu sunnib koole sulgema, samuti hävitab kauplusi, postiasutusi ja päästekomandosid, rääkimata noorte pere põgenemisest välismaale.

Sovhoosiaeg on vanemal ja keskmisel põlvkonnal veel hästi meele. Hea on tõdeda, et mineviku meenutamine annab jõudu oleviku vaesuskarussellil toimetulemiseks. Vaadates tänapäeva noorte pingutusi pean tunnustama, et minul on elus väga vedanud. Oma tööaastate jooksul olen neli korda saanud uhiuue korteri, ilma et oleksin selleks pidanud pingutama või end pangalaenudega koormama nagu on saatusest määratud tänapäeva noortele. Kui hea oli elada Põdrangu sovhoosis, seda saabki tõeliselt hinnata alles tagantjärele. Sovhoos müüs oma töötajatele odavalt piima, sealiha, kanu ja mune. Elasime nagu kuninga kassid, ei näinud undki mingist hindade tõusust. Ja kui palju kultuuriüritusi korraldati Sääse klubides! Sinna pääsemine polnud mingi probleem, sovhoosi bussid olid alati tööliste käsutuses, muidugi tasuta.

Iga pidu saab ükskord otsa ja ka hea elu lõpp saabub vabadushõisete saatel. Inimesed uskusid vist tõemeeli, et vabadsus on tähtsam tööst ja leivast. Kainenemine jõudis kohale väga kiiresti koos tööpuudusega. Sovhoosi vara laialijagamisel unustati täielikult õiglus ja moraal. Tahtsin tingimata kirjutada sellest kuidas riigi vara erastati ja ärastati, aga paraku reformikomisjoni materjalid salastati seadusega kümneks aastaks ja neile ma ligi ei pääsenud. Kui tähtaeg lõppes, oli minu huvi kroonika kirjutamise vstu juba kadunud, sest ühisvarast suure tüki kahmanutele ei toonud see mingit õnne. Põllumajanduse allakäik jätkus täie hooga ja väiketootmisega alustanud pidid peagi tegevuse lõpetama.

On põhjust meenutada koduküla huvitavaid kirjandusõhtuid. Uues raamatukogus on neid korraldatud terve hulk, 30 ringis. Meeldejäävamad neist olid pühendatud Juhan Liivile, Andersenile muinasjuttudele, Fr Tuglasele, Napoleonile, Harry Potterile ja James Herriottile. Minu täitumatuks unistuseks jäi M. Mitchelli romaani „Tuulest viidud“ tutvustamine, mis on üks maailmakirjanduse tähtteoseid ja sama õpetlik nagu piiblilegendid. Eks ole ka eestlaste kui igipõliste põlluharijate eluviis tänapäeval „tuulest viidud“. Ajaloomeenutuste juurde sobivad alati viited kirjandusteostele. Miks on elulooraamatud tänapäeval nii populaarsed? Sest nendes on kirja pandud tegelikkuses asetleidnud sündmused. Ajaloolased – poliitikud võivad vastavalt vajadusele ajalugu võltsida – tõde aga on kõigele vaatamata raamatutesse raiutud.

Eevi Geidik

Märkamine ja tunnustamine teeb südamele head

Kui ütlemele väiksele lapsele, kes on midagi uut õppinud ja õpitu hästi välja tuleb, etta on tubli, siis märkame kohe, kuidas silmsärama lööb ja ta innustunult omategevust jätkab. “Nii nagu tunnustus on vajalik lapsele, on tunnustus vajalik ka täiskasvanule” ütleb aasta õppija 2010 tiitli omanik Egon Erkmann.

Praegu on õige aeg märgata täiskasvanuid, kes õppimise läbi on oma elu muutnud ning esitada neid aasta õppija kandidaadiks.

Iga inimese elulugu ongi tema õppimise lugu. Elu näitab, et tunnustuse saanud õppijate lood on olnud paljudele inimestele julgustuseks, et jätkata poolelijäänud õpinguid või võtta ette uus õpitee.

XV täiskasvanud õppija nädala raames (12. – 19. oktoober 2012) tunnustatakse silmapaistvaid inimesi ja organisatsioone tiitlitega:

- * aasta õppija
- * aasta koolitaja
- * aasta koolitussõbralik organisatsioon
- * aasta koolitussõbralik omavalitsus

Märka Sinagi tublisid inimesi enda ümber ning esita kandidaat 15. juuniks 2012.

Tunnustamise reglemendi ja esitamise vormid leiad www.andras.ee/tunnustamine

Sirje Plaks
ETKA Andrase projektijuht

Kuidas muuta elekter oma kodus ohutuks?

Andrus Alas, Eesti Energia Elektritööde osakonna juhataja
30.05.2012

Elekter meie kodudes on sedavõrd tavaline, et kipume unustama sellega seotud ohte. Päästeameti statistika on aga kõnekas. 2011. aastal süttis 35 hoonet elektriseadmete vale kasutamise tõttu, 130 hoonet elektriseadmete rikete tõttu ja 182 hoonet rikete tõttu elektrijuhtmetes. Enamike ohuolukordade likvideerimine on jõukohane ka elektrikuhariduseta inimesele. Järgmised 9 levinuimat viga on heaks alguspunktiks oma kodu ohutumaks muutmisel.

1. Siseruumi elektriseadmed niisketes oludes

Elekter ja vesi ei ole sõbrad. Just seetõttu tuleb nii vannitoas kui ka õues kasutada niiskuskindlaid elektriseadmeid ja –tarvikuid, mis on maandatud ja varustatud rikkevoolukaitsmega. Ostuhinnalt on need kallimad kui kuivadesse ruumidesse mõeldud seadmed, kuid niisketes tingimustes on nende kasutusaeg kindlasti pikem.

2. Katkise isolatsiooniga elektrijuhtmed

Kõiki elektriseadmete juhtmeid ja pikendusjuhtmeid tuleb regulaarselt kontrollida. Ohumärgid on rebenenud isolatsioon, muljumised, ebatasasused isolatsioonis ja põletusjäljed. Tavaliselt haaratakse siis kleeplindi järele, kuid tegelikult pole see ohutu.

3. Liiga suur koormus pikendusjuhtmetel

Kui pistikupesasid napib, on abimeheks pikendusjuhe. Sageli on ühe pistikupesa taha ühendatud koguni kolm või neli pikendusjuhet. Pikendusjuhtmeid võib mu-retult kasutada lambi või teleri toiteks. Küll aga tekib arvestatav oht, kui ühendada pikendusjuhtme taha võimsaid elektriseadmeid või kui ühendada omavahel mitu pikendusjuhet.

4. Vanad pikendusjuhtmed ja juhtmetistikud

Enamikes kodudes on endiselt veel kasutusel nõukogudeajast pärit pikendusjuhtmed või seinakontaktiga ühendatavad „vargapesad”. Neid võib kasutada ainult madala koormusega seadmete puhul nagu laualamp, raadio või äratuskell. Kohvimasina või veekeetja ühendamiseks elektrivõrku need ei sobi, sest nende läbilaskevõime ei ole enamasti kuigi suur ja sellega tekib ülekoormuse ja –kuumenemise oht.

5. Liiga tugevad lambipirimid valgustites

Lambipirni valimisel tuleks jälgida valgustile märgitud maksimaalset lubatud võimsuse ehk vattide hulka (näiteks 40W, 60W, 100W). Liiga tugev lambipirn võib kahjustada valgusti juhtmetistikku, lambisoklit ja ka valgusti kuplit.

6. Katteta pistikupesad, logisevad lülitüd

Katmata seinakontaktid kujutavad suurimat ohtu väikelastele, kuid võivad olla ohulikud ka täiskasvanutele. Elektriohtu kujutavad ka kõiksugu logisevad pesad ja lülitüd, mis ei ole seina küljes korrektselt kinni. Seda seetõttu, et pesa või lüliti kasutamisel liigub ka elektrijuhe, mis võib saada vigastatud või tulla ühendusest lahti. Lüliteid ja pesasid tuleks regulaarselt kontrollida ja vajadusel uute vastu välja vahetada.

7. Elektrisüsteemi puudulik maandus

Selle vea tuvastamine ja likvideerimine eeldab professionaali abi, kuid elektriohutu- se tagamise seisukohalt on see ääretult oluline. Elektriseadmed on turvalised kasutada, kui neil on olemas korralik maandus ehk ühendus maaga.

8. Elektrijuhtmetele mittevastavad kaitseseadmed

Kui elektrijuhtmetistik on vana, kuid soov on ikkagi kasutada kaasaegseid võimsaid elektriseadmeid, kiputakse probleemi nägema vaid kaitseseadmes nagu näiteks elektrikilbis asuvad kaitsesorgid, mis suurema koormuse korral välja löövad. Kui kaitseseade rakendub, ei ole enamasti probleem mitte liiga „väikses” kaitseseadmes, vaid näiteks selles, et majapidamise juhtmetistik pole ette nähtud soovitud võimsuse läbilaskmiseks. Elektrivool otsib sel juhul nõrgimat lüli, milleks võib olla pistikupesa, seina sees olev harukarp või kinnisõlmitud juhtmed. Halvimal juhul võib nendes tekkida süttimine.

9. Isetegevus elektrisüsteemis

Eestlased on leidlik rahvas ja seda on näha ka elektriseadmete ja juhtmete parandustööde puhul. Näiteks puuritakse aastakümneid vanade pistikupesade augud suuremaks, et ühendada sinna tänapäevaseid võimsamaid seadmeid. Isetehtud pikendusjuhtmeid leiab väga paljudest majapidamistest. Levinud on juhtmete parandamine kleeplindiga. Kuna elektritöödel tehtud vead võivad üsna kurvalt lõppeda, tuleb tööd usaldada alati asjatundja hoolde. Elukutselised elektrikud teavad, mida nad teevad ning ei paranda ainult sümptomeid, vaid näevad ka probleemi sümptomite taga.

Comeniuse projekti „My Life, Your Life, Our Lives“ nädal Porkuni Koolis

23.-27. aprillini 2012.a.

23. aprillil saabusid meile kooli kül- la projektis osalevate sõpruskoolide delegatsioonid.

Kui St. Clares Special Needs Secondary School Inglismaalt oli esindatud vaid projekti koordinaatoriga, siis Specjalny Osrodek Szkolno Wychowawczy Poolast saabus suurima grupiga: 4 õpetajat ja 6 õpilast. 8 liikmelised (4 õpetajat ja 4 õpilast) olid Rootsi (Särskolan i Sollefteå Vallaskolan) ja Belgia (Scholengroep OLV, Campus De Regenboog) sõpruskoolide esindused. Kokku tuli meile külla 27 väliskülast. Esmaspäev kulus külastel reisimisele: sõitu alustati väga varastel hommikutundidel ja esmaspäeva õhtuks olid kõikide sõpruskoolide esindajad jõudnud Tamsalu Spordihoonesse, mille hostelist sai neile ööbimispaik. Tänu Anne Kraubneri vahvatele mängudele saadi üksteisega tuttavaks.

Porkuni Kool tervitas külasti kogu kooliperega teisipäeva, 24. aprilli hommikul. Õpetaja Virge klassi laste punutud rahvuslike lipuvärvidega käepaelad sobisid hästi külaste randmetele ja niiviisi said lapsedki kergesti meelde jätta, kes millisest riigist meile oli saanud. Arendusrühma lapsed kinkisid aga külastitele õpetaja Anu valmistatud lipuvärvides paberlilled. Tervitussõnad külastele ütlesid nii vallavanem Toomas Uudeberg, kui ka koolidirektor Tiit Leemets. Meil kõigil oli võimalus tutvuda, läbi külaste esitluste, nende kodumaa, kodulinna ja kooliga. Peale põnevaid esitlusi oli külastitel aeg minna tundidesse, õppima koos Porkuni Kooli laste-

ga. Ühise keele leidmine probleeme ei tekitanud - kõik said väga hästi hakkama. Tulenevalt „putukate“ nädalateemast saabusid külastid vahetundi vahvate tunni jooksul valmistatud lepatriinude ja mesimum- midega. Peale lõunasööki tutvuti koolimajaga ning seejärel lõbusas maastikumängus Porkuni ja pae- muuseumiga. Paemuuseumi torni ronimine ja sealt avanenud vaade oli üheks meeldejäavamaks sündmu- seks meie külaste hilisemates mee- nutustes. Õhtusöögile järgnes kont- sert, milles said esineda nii Porkuni Kooli lapsed, kui ka külastid. Pidul oli tõeliselt meeleolukas!

Kolmapäeval, 25. aprillil sõitsime külastitega Rakvere linnu- sse, millest sai teine meeldejääv sündmus. Linnuses pandi selga keskaegsed riided ja nii sai alustada koos giidiga ingliskeelset ringkäi- ku. Vahva oli kuulata erinevate

selgeks ja nauditavaks kõigile huvi- listele. Õpetaja Reena õpetas seepe vildi sisse peitu panema. See meel- dis külastele niivõrd, et kuidagi ei tahetud töötoast lahkuda.

Õhtut jäi kaunistama Eestimaad tutvustav kontsert õpetaja Egne Lii- valaiu juhendatavate Väike-Maarja noorte rahvatantsijate ning õpetaja Sirje Luige väikeste kandlemängija- te poolt. Väike-Maarja abiturientide- le oli see ühtlasi viimaseks ühiseks esinemiseks, sest ees ootab koolilõ- petamine. Siiras aitäh neile! Külasti- sed olid noortest rahvatantsijatest sedavõrd vaimustatud, et ühispidi tegemiseks tekkis lausa järjekord. Sündmuse pidulikkust rõhutas õh- tusöögiks kaetud peolaud kogu kooliperele ja külastitele. Huvastijä- tupidu sai energilise avalöögi tun- tud eurovisiooniloo alusel loodud tantsuga, mida esitasid Rihard, Alo ja Daniil oma õpetajatega. Kasva-

keelte kõla, kui sõpruskoolide õpe- tajad giidi jutu oma keeltesse tõlki- sid. Kustumatu mälestuse suutsid tekitada piinakamber, surmatuba ja põrgu. Hästi põnev oli külastite jaoks ka vibulaskmine ja vanaaegse- te mõõkadega tutvumine. Peale lin- nusest väljumist suunduti vaatama Tarva kuhu. Enne lõunasööki Katari- na Keldris jõudsid külastid tutvuda Rakvere turuplatsi ümbrusega ja külastada suveniiripoode. Koolis ootasid külasti õpetaja Evelyni ette- valmistatud sportlikud teatevõistlu- sed. Entusiasmi, sõbralikku meelt ja lusti töid võistlused päeva kindlasti! Võistlusjärgset taastust pakkusid meie sõpradele ujula ja saun.

Neljapäeva, 26-ndat aprilli alustati ühiselt Porkuni Kooli traditsioonili- ses hommikuringis. Hommiku- ja Porkuni Kooli lapse salmi kaudu said sõbrad veidi tutvuda Eesti vii- pekeelega. Hommikuringi järel osa- leti kolmes töötoas: neist esimeses valmisid õpetaja Egoni juhendamisel kaunid puidust tulbid, teises õpe- taja Mairi juhendamisel kaerahelbe- küpsised ja kolmandas töötoas said kõik külastid õpetaja Kaire juhen- damisel selgeks eesti rahvatantsu „Kaera-Jaan”. Samaaegselt salvestati ka Kalevi abiga erinevate maade las- te poolt öeldud ühiselt väljavalitud sõnu projekti käigus valmivasse liht- sasse mitmekeelsesesse sõnaraama- tusse. Hingetõmbeaega pakkus pea- le kosutavat lõunasööki film kaunist Eestimaast. Õhtune aeg oli sisukas kahe toreda ettevõtmise poolest. Õpetaja Sirje õpetas külasti mängi- ma lihtsaid lugusid väikekandletel. Tema kannatlikkus tegi pillimängu

taja Elleni line-tantsijad leidsid aga kaasatantsijad kohe, kui muusika mängima hakkas. Koostantsimine ja ühismängud kestsid pea kaks tundi, kuni tuli hakata külastitega hüvasti jätma. Ega see kerge ei olnud. Hea- deks sõpradeks saanutena olid pal- judel lausa pisarad silmas.

Reede varahommikul alustati bus- sisõitu Tallinnasse. Külastitel oli või- malus tutvuda Tallinna vanalinnaga Pireti eestvedamisel. Eesti pealinn jättis meie sõpradele väga hea mul- je. Vaatamata teeparandustöödele jõuti lennujaama sellegipoolest õi- geaegselt. Kõik külastid ütlesid nagu ühest suust, et jäid nädalaga väga rahule. Kiideti Porkuni Kooli ja koolipere, kes olid suurepäraseks võõrustajaks. Hüvastijätus oli ka kurbust, sest sõpradest lahkumine tõi pisarad Belgia noormehele ning Rootsi noormees soovis lausa Por- kuni Kooli õpilaseks jääda.

Peale külaste kojujõudmist saabu- sid sõpruskoolidest toredad e-kirjad. Järelikult saimegi hakkama - suutsi- me korraldada omalt poolt heal ta- semel vastuvõtu samaselt meelde- jäänud vastuvõttudega Inglismaa ja Poola koolis. Südamlik tänu kõigile, kes aitasid kaasa eelnimetatud näda- la õnnestumisele.

Tuuli Lindre
projekti koordinaator

Tamsalu lubjatööstuse ajaloost

Tamsalu Ajaleht avaldab autori loal valitud katkendeid Eino Tombergi koostatud mahukast Tamsalu lubjatööstuse ajaloost.

Mis on lubi?

Lubi on vees vähe lahustuv valge aine, mida saadakse kaltsiumkarbonaatse kivimi kuumutamisel (nn. põletamisel) maa-, ring- ja šahtahjus. Seejuures eraldub t^o-l 1000-1200 °C kaltsiumkarbonaadist CaCO₃ süsinikdioksüüd CO ning tekib kaltsiumoksiid CaO, mida nimetatakse põletatud ehk kustutamata lubjaks. Kustutamata lubja reageerimisel veega tekib kustutatud lubi – kaltsiumhüdroksüüd Ca(OH)₂. Niiskena ühineb see kergesti õhu süsinikdioksüüdiga kaltsiumkarbonaadiks (kivineb).

Lubja tarvitati sideainena (hiljem kui savi ja kips) Mesopotaamias, Egiptuses ja Hiinas juba mõni tuhat aastat e.m.a. On väidetud, et lubja tootmisel ja kasutamisel toimuvad keemilised reaktsioonid olid üldse esimesed inimkonna poolt teadlikult kasutusele võetud keemilised reaktsioonid.

Millal teda kasutama hakati?

Eestisse jõudis lubja tarvitamise ja põletamise oskus 13. sajandil Saksa ja Skandinaavia ehitusmeistrite kaudu. Keskaegsed kirikud ja kaitserajatised (Toompea linnus) on esimesed kiviehitised Eestis, kus nii mõrdi kui värvi sideainena kasutati kohalikku lubja. Mõisates hakati laialdasemalt lubja põletama majandusliku arengu elavnemise ajal 18. saj lõpul seoses tollipiirangute kõrvaldamisega Venemaa ja Balti provintside vahel aastal 1766. Siis avanes Peterburi turg siinsetele põllusaadustele ja võimalus põletada kroonule viina. Jõukuse kasvades hakati mõisates ehitama kivist tootmishooneid ja esinduslikke häärbereid. Eestimaa paecaladel oli siis pea igas mõisas lubjaahi, viinavabrik, meierei ja saeraam.

Lubjapõletusahjude tüübid

Tamsalus on säilinud kolme tüüpi lubjaahjude (maa-, ring- ja šahtahjude) varemed.

Maa- ja ringahjudest on töö tsükliline: ahju täitmine, põletamine, jahutamine, tühjendamine. Seejuures raskesti mehhaniseeritav. Piltlikult koosneb ringahi üksikutest (14-16) maa-ahjudest. Šahtahjudest on tööprotsess pidev. Ahju täidetakse ülalt ja köetakse külgedelt väliskolletest, lubi võetakse välja ahju altosast. Põletamise käigus valgub lubjakivi pidevalt allapoole. Maa-ahje köeti puudega. Ka ring-, ja šahtahje köeti algul puudega, alates 1950.-da-dest aastatest põlevkiviga.

Lubjatööstuse kronoloogia:

1870.-dad – D.Limbergi 3 maa-ahju Põdrangu mõisa paemurdudes
1877 – Tapa-Tartu raudtee
1880 – L.Uexkülli 3 maa-ahju Tamsalu mõisa paemurdudes
1898...90 – Uexkülli 1. ja 2. ringahi Tamsalus
1907 – Limbergi 1. šahtahi Tamsalus, Sääse paemurd
1913 – M.Uexkülli 3. ringahi Tamsalus, Karinu paemurd ja raudtee
1919 - aktsiaselts "Silva"
1936 - Limbergi 2. šahtahi Tamsalus
1940 – lubjatehased natsionaliseeritakse ja ühendatakse
1957 – Karinu karjäärist veetakse kivi Tamsallu
1961 – Tamsalu liidetakse Rakke lubjatehasega
1963 – seiskub Tamsalu 3. ringahi
1965 – akutõstukid ringahjudest lubja välja laadima
1967 – Sääse karjääri purustussõlm
1969 – Karinu karjääri purustussõlm
1975 - seiskuvad ringahjud Rakkes
1980 - seiskuvad Tamsalu ringahjud 1 ja 2

t lubja ööpäevas Rakkes
1989 – 3 šahtahu üle gaasiküttele Rakkes
1992 – töö seiskub Rakkes
1994 – seiskuvad Tamsalu šahtahjud
1996 – Rakke erastatakse AS Kivilõvi poolt
Tamsalu ringahjud töötasid aastatel 1898-1980 – kokku 82 aastat
Tamsalu šahtahjud töötasid aastatel 1907-1994 – kokku 87 aastat

Esimene oli Limberg

Esimese lubjaahju Tamsallu ehitas 1870.a. Limberg. 1880 rajas 3 ahjuga väiketööstuse Tamsalu mõisa omanik parun Uexkülli, mis 1898 rekonstrueeriti 2 ringahju ehitamisega. 1910. a. oli selles tehases 112, 1911. a. juba maksimaalselt 170töölise, toodang aga oli tõusnud 1 miljoni puudani. Peale lubja toodeti ehituspaasi, soklit, trepiastmeid, raiuti graniiti ja itaalia marmorit. Tehas töötas aastaringsest, kuid ebaühtlaselt, talvel langes tööliste arv paarikümneni. 1913. a. ehitati veel üks ringahi, toodang, mis oli tõusnud 3 milj puudani, turustati peamiselt Venemaale. Limbergi ettevõttesse ehitati 1907.a. esimene šahtahi ja 1936.a. teine.

Maa - ahju tööpõhimõte

Maa – ahju laoti paas kindla korra järge. Küttevade juurest läks lõõr kuni vastasseinani, keskelt ühendas ristlõõr ringlõõri. Lõõrid jäeti kõik pae sisseladumisel. Üle poole ahjude kõrgusest (kuni 2,5-3 m) jäeti lõõrid. Vahepeale pandi sidemeteks laiud kive. Kui 2,5-3 m kõrguselt oli paas ahjudesse laotud, siis loobiti ülejäänud osa paasi peale kuni 5-6 m kõrguseni. Ahjusuust algav lõõr laoti üles võlvikujuliselt. Nimetati kuiv võlv, sellepärast et ei kasutatud mörtil. Selline kuiv võlv ehitati kuni vastasseinani välja. Küttekolde ülaosa valmistamine on olnud põletuseelsete tööde kõige vastutusrikkamaks etapiks, seda peamiselt kahel põhjusel:

- iga siin tehtud viga võis põletuse käigus põhjustada võlvide osalise või täieliku kokkuvarisemise pealekuhjatud kivimaterjali raskuse all;
- ei peetud silmas mitte ainult võlvide kandefunktsioone, vaid samavõrra ka nende teist ülesannet – suunata tuld võimalikult efektiivselt kiviruumi. Sõltus ju otseselt sellest põletuse tulemus, so lubja kvaliteet.

Põletuse kestvus on eri lubjaahjude puhul olnud üsnagi kõikum, kõige sagedamini siiski umbes nädal. Vajaminevat küttematerjali kulus ahjutäie lubjakivide põletuseks keskmiselt kividest ligi kolm korda rohkem.

Mälestustest:

Endel Vaiksaar: „Töö lubjatehases nõudis tugevat tervist. Ränga päevatöö lõpetamisel valiti lõõgastumiseks sageli „rublane ring“. Seda soodustas asjaolu, et lubja laadimise naabruses laaditi vagunitesse Kaarma Piirituse-tehase toodangut. Kes sellisesse „kosutamisiisi“ uskus, see kaua vastu ei pidanud. Aastate kogunemine ja muu töö leidmise võimaluste tekkimine sai põhjuseks, miks ringahjudest paeladujateks tulla soovijaid jäi järjest vähemaks. Kaadri puudumine oli üheks põhjuseks ringahjudest töö lõpetamisele.

Kui ma pensioniametis oma dokumente vormistasin, imestati seal, et mees on 34 aastat tervistkahjustavat tööd teinud ja näe, elab veel. Igaks juhaks kontrolliti minu esitatud paberid veel selleks ajaks Rakkesse üle viidud kon- torist järele.“

Maria Vaiksaar: „Mitmete ajutiste lühiajaliste tööülesannete hulgas oli üheks pikemaajaliseks töö tamsaliidi valmistamisel. Tamsaliit koosnes lubja põlemisel tekkinud (enamasti kambri põhja jäänud) lubjajääkidest ja tuhast,

mis olid peenestatud kuulveskis. Laboratoorsetel uuringutel hinnati tamsaliidi sidumistugevus selliseks, et teda võis kasutada ühekorruseliste hoonete ehitamisel.

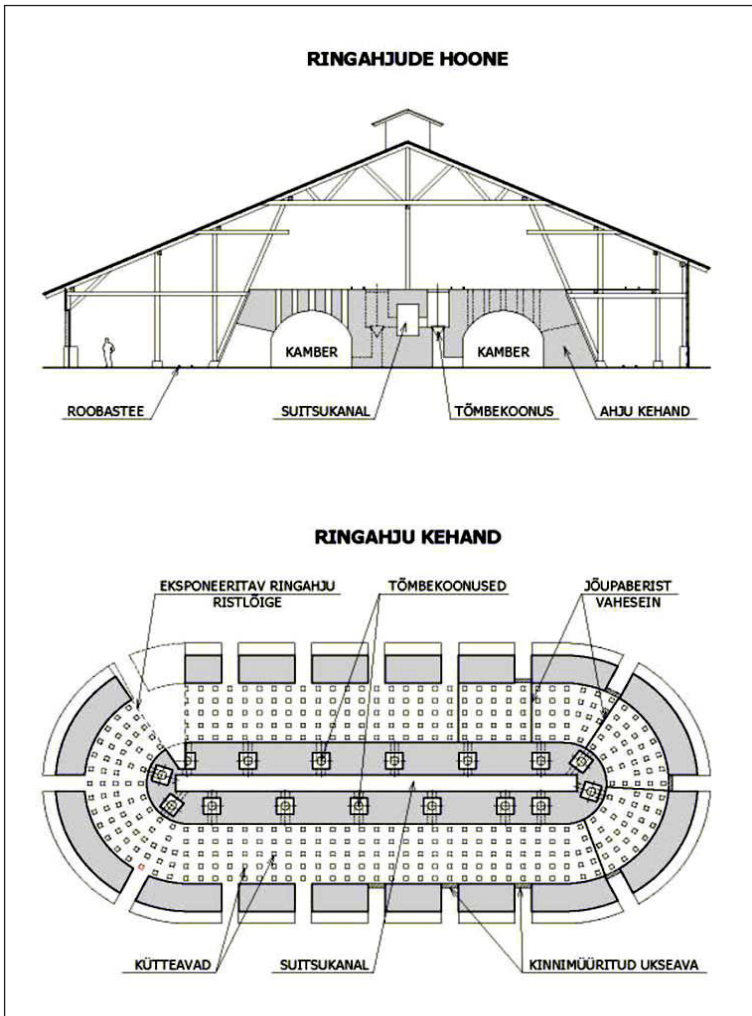
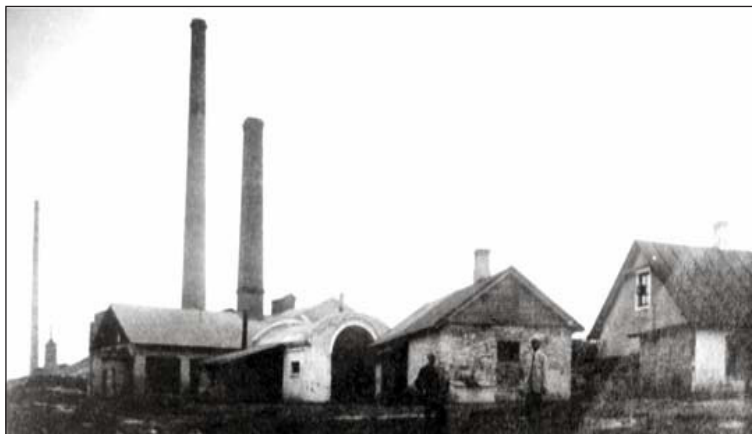
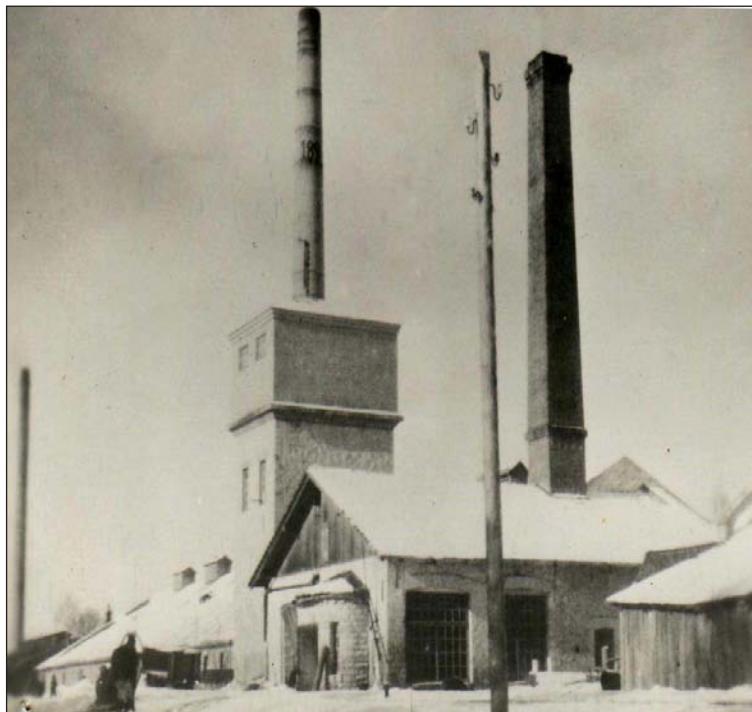
Sellest ajast on pärit ka tamsaliidi iseloomustamiseks sobiv, väidetavalt tõestisündinud lugu:

Ühes Salla kandi kolhoosis valati sigala söögikünad tamsaliidist. Paraku langesid need künad sigade maiustamise ohvriks – oma menüü mitmekesistamiseks sõid nad toidujätteks ka künad. Töö tamsaliiditsehhis oli väga tolmune. Peen tolm tekitas põletikke katmata kehaosadel, seljad olid kõigil kärnas, sest tolm tungis ka riiete alla. Suu ja nina ees oli vatist ja marlist mask, silmi kaitsesid mõnevõrra prillid. Jalanõudesse tunginud tolm kahjustas jalgu veritsemiseni. Kuulvekis töötas viis naist, nende ülemuseks oli E.Inno.”

Agnes Veeret, paemurdja karjäär: “Töö oli raske. Isegi minule, kes ma olin ise kõik need tööd läbi teinud, tundub nüüd lausa uskumatuna, et on suudetud nii rasket tööd teha. Täna- te kesk- ja nooremaealiste inimeste meelest võib see tunduda väljamõeldisena. Aga seda see ei ole. Vahel tuli asendada isegi veoloomi - kui mingil põhjusel ei saanud hobustega rullikuid peateele vedada, tuli inimestel need sinna lükata. Ja kui ikka pool või ka terve kilomeeter vastumäge oli rulliku- ga jõudu proovitud, olid jalad krampis, värisesid ja olid täitsa läbi. Aga läksid “tühjalt” tagasi ja võtsid uue rulliku ette. Sõjajärgne aeg oli kehva ka söögi poolest. Pooltühi, mõnikord isegi päris tühi kõht pole töoinimesele toeks, aga tühi oli ta sageli. Püüdsime lisaportsu saamiseks leida vabade vahetuste ajal võimalust minna taludesse tööle. Lissassis- tusele oli vajalik, kuid esimene heameel oli lihtsat, kuid tugevast talu- toidust, millega perenaised meid töö- lõunal kostitasid. Pärast sõda oli lubja ja paekivi järele suur nõudmine nii tsiviil- kui sõjaväeringkondades. Kord tulid paekivi hankima vene sõja- väelased. Olid kevadised ilmad ja me töötasime palavuse tõttu üsna naps- riietuses - põlled olid küll ees ja see- likud seljas (või olime pikkades püks- tes) kuid ülalpool olid kehakatteks ai- nult rinnahoidjad. See pani sõjamehed probleemi ette: mis tissidega mehed teil siin töötavad? Nad ei uskunud, et nii rasket tööd võiksid teha ka n.ö. pä- ris tissi-omanikud.”

Maimu Klaas: “Lubjapõletajate töö toimus ahjulael. Ahjulaes olid 5 reas küttevavad, kuhu kütja pidi panema va- jaliku koguse kütet, et hoida põlemis- temperatuur 1000 – 1100 plusskraadi juures. Kõrge temperatuur oli vajalik selleks, et paas n.ö. läbi põleks ja lub- jaks saaks. Ahjus valitsev kõrge tem- peratuur muutis kuumaks ka ahjulae. Kuumus sundis kütja aeg-ajalt ahju- laelt lahkuma ja õues jahutust otsima. Seda tehti nii suvel kui talvel. Eriti raske oli suvisel soojal ajal ja päeva- ses vahetuses, sest siis oli ka õues soe. Võiks arvata, et talvine jalutuskäik põhjustas külmetumist ja haigusi, kuid seda ei juhtunud. Kütja oli vist nii läbi kuumutatud, et pakanegi ei suutnud teda ülearu jahutada. Huvitav on seegi, et kunagine kuumutatus annab praegustel 70 – 80 aastatelgi veel tunda: ei kannu nad talvel salli, sukad pane- vad jalga enam-vähem lume tulekuga. Külmetushaigusi ei põetud siis, ei ka praegu. Sooja ahjulage hindasid kütjad ainult siis, kui see juba jahtuma hakkas ja sellel kannatas pikutada. Ahjulaele laotati siis pruun ahjupaber, sellel pikutades raviti seljahädasid või puhati lihtsalt veidike.

Fotodel ülalt :ringahjud ja töökoda eri- nevatel aegadel, 3. foto: ringahi nr 3, korsten (betoonist valatud) on lühen- datud, kuna muutus ohtlikuks ja sellele lisati ventilaatorid, all ringahju läbilõige.

Ekstreemsport

Tallinnas algas X DREAM –i suvi. Võisteldakse erineva raskusastmega A, B ja C rajal. Paremusjärjestus selgitatakse nii koondarvestustes, meestele, naistele ja segavõistkondadele eraldi. B rajal saavutas Rakvere OK võistkonnaga esikoha Tarvo Klaasimäe. Samal rajal oli Triin Limberg Seiklusspordi võistkonnaga naiste arvestuses teine. Koondarvestuses oli võistkond 45. 168 võistkonna seas.

Kergejõustik

Vaatamata aastaajale jätkab edukat sportlasteed „raudne kolmik“. 83, ümber Viljandi järve jooksul võitis Ago Veilberg M45 klassis esikoha Ulvar Pavlovi ees. M50 klassis võidutses Meelis Veilberg. 51. Vallimäe karikajooksul oli M45 klassis esimene Ulvar ja M50 klassis Meelis. Enamus suuri jookse ja triatlona on veel ees. Tähtsaimaks võistluseks suvel on aga vabariigi valdade 20. mängud Paikusel 30. juuni – 1. juuli. Loodame, et valla kergejõustiklased suudavad korrata eelmise aasta kõrget kohta.

Korvpall

Kuigi korvpallihooaeg lõppes juba tükk aega tagasi, ärgitas mind sõna võtma Ida – Virumaa korvpalliaktivisti Rene Kundla poolt väljaõeldu Postimehes. Tsiteerin „ Seal (vabariigi esiliigas) on kolm esimest teistest selgelt üle ja seepärast oli palju 40- punktilisi võite – need ei anna arengule kuigi palju juurde.“ KK Hito oli esiliiga MV 2, Tamsalu LOS TOROS/Simuna Ivax 6. Hitoga mängiti põhiturniiril 1:1, võõrsil kaotati 75:88, kodus võideti 97:88. Veelgi edukamalt mängis meie meeskond nende vastu eelmisel hooajal, kus mängude seis jäi 3:1 meie meeste kasuks. Niisiis oli ka Tamsalu Hitost peale kolme tugeva edukam.

Maakonna meistriliigas võitis Simuna Ivaxi meeskonnaga esikoha Livar Liblik, kes kuulus põhikoosseisu. Medali said veel Rainer Tops ja Indrek Raig, treenerina Kristo Raudam. Samuti meistriliigas mänginud ja 9. koha saanud Balti Betooni meeskonnas mängis Andro Kirsipuu. Üleminekumängudel tuli meeskonnal aga meistriiliigast lahkuda, kuna 1. liiga 2. koha omanik Hulja võitis kahe mängu kokkuvõttes (76:52 ja 77:103) kahe punktiga.

Rein Tops.

Tamsalu XI Maitriatlon

6. mai 2012.a.

1.Meelis Veilberg 46:37, 2. Kerti Kesküla 49:52, 3. Ago Veilberg51:11, 4. Kauri Piiskoppel 52:52, 5. Taavi Luik53:58, 6. Gert Klaaser 54:53, 7. Mari, Peeter, Egert 55:05, 8. Ilmar Raap 55:56, 9. Johhanna, Signe, Henry 56:11, 10. Kert, Martin, Mairo 57:09, 11. Geidi Kruusmann 58:25, 12. Marii Raudsepp 59:30, 13. Johhanna Räppo 1:00:31, 14. Kauri Suur 1:01:17, 15. Liis Järvamägi 1:07:47, 16. Lehar Rannamets 1:10:45, 17. Lehar, Tarvo, Markus 1:11:18, 18. Johanna M. Partsioja 1:14:57, 19. Lembit Peterson 1:18:19.

Trimmikutse

1.juunist 30. septembrini toimuvad Tamsalu terviseradadel liikumis-harrastajate Suvetrimm 2012 ja Minitrimm 2012. Kui soovid osaleda Suvetrimmis 2012, kirjuta paberilipikule oma nimi ja kuupäev ning vii see kirjake käies keppidega või ilma, joostes või rattaga sõites Pilme talu lähedal terviseraja ääres asuvasse trimmipostkasti. Samasuguse kirjakese peaksid Minitrimmis 2012 osalejad toimetama minitrimmi postkasti, mis asub trimmiraja ääres kohe peale kõrgepingeliini. Otsusta, kas osaleda suve- või minitrimmis ja toimetada oma nimega lipikuid ainult valitud kasti. Kuna minitrimmi kast asub üsna linna lähedal, sobib see variant eriti hästi lastele, eakatele ja kõigile neile, kelle jaoks suvetrimmi rada on liiga pikk või lihtsalt aega napib. Kui jõuad trimmiperioodi jooksul lipiku suvetrimmikasti viia vähemalt 100 päeval, teenid välja nimelise karika. Vähemalt 60 päeval suve- või minitrimmis osalenuid autasustatakse medalitega. Kui trimmikordi koguneb vähem, oled ikkagi võidumees, sest Sinu päralt oli rõõm liikumisest ja looduses viibimisest. Mullu osales suvetrimmis 192 ja minitrimmis 53 tamsalulast. Võideti 20 karikat ja 12 medalit. Kutsu liikumisradadele kaasa ka oma pereliikmeid ja sõpru, et trimmimets saaks olla teie kõigi rõõmude allikaks. Tee kõik Sinust olenev, et tänavu saaks timmijate nimekiri mullusest veelgi pikem. Tamsalu on ju spordilinn!

Ettevõtmised korraldab Tamsalu käimisseltsing

Spordikompleks annab teada:

Spordikompleksil on alates 1.juunist suvised lahti-olekuajad. Spordihoone ukсед on avatud 1.juunist kuni 31.augustini tööpäeviti 13.00 - 20.00, L ja P on suletud. Krista kohvik on samal perioodil suletud ja tervisetoa teenuseid saab kasutada kokkuleppel, telefoni number on tervisetoa ukсел - **pane tähele, see muutub suve jooksul.** Juuksurisalong “Ilu Pärl” töötab oma tavapäraстел kellaegadel.

Tamsalu päevade võrkpall

Meestel oli kavas Rannavolle 2x2, liivaväljakul. Kokku osales 6 paari, kusjuures 2 paari olid nn segapaarid –üks mees ja üks naine. Mängiti turniirisüsteemis ja kindlaks võitjaks osutus segapaar – abikaasad Inga ja Kurmo Annus. Teiseks tulid R.Annus – A.Lomp, kolmandaks T.Tiisler – A.Tukia. Head mängu näitas ka teine segapaar P.Maasik – A.Uueni, kes jäid küll viimaseks, kuid alistusid teistele alles peale ägedat lahingut. Võistlused kestsid üle viie tunni. Naised mängisid võimlas ja vastamisi olid EBE saalihokinaised ja Tamsalu Gümnaasium. Kuna vilistlastel puudus paar põhimängijat, said saalihokinaised kindla võidu 3:0.

Sergei Kurotškin

Tamsalu valla kergejõustiku MV protokollі loe tamsalusport.ee lehelт.

Piltidel (Ain Aasa) ülal: Liis Järvamägi, Cätlyn Okas ja Marii Raudsepp autasustamisel, Eiko Laine kuuleb Rein Topsilt midagi huvitavat. Vasakul kaugushüppe stiilinäide. All: lapsed võistlesid EPT mäel. Kõige all Tamsalu meistrid Sirly Tiik ja Ülo Püss.

Ujumine

Tamsalu 14. MV peeti 15.aprillil:

	25m vabalt	25m selili		25m vab.	25m selili
2001- nooremad	16,79 I	20,35 I	Alex Ahtiainen	15,06 I	17,97 I
Cärolin Rattasepp	17,97 II	21,55 II	Keimo Kleitz	17,01 II	20,97 II
Geiri Suur	22,86 III	27,93 4.	Juhan Uudeküll	18,44 III	21,39 III
Brita Rannamets	24,06 4.	26,02 III	Martin Tamm	21,16 4.	24,00 4.
Anne Kunder	27,15 5.	28,63 5.	Germo Partsioja	23,84 5.	25,28 5.
Kirke Suur		40,66 6.	Sergei Int	26,58 6.	26,90 6.
Getrin Raudsepp			Lauri Eerits	26,60 7.	26,92 7.
			Rait Saukas	32,81 8.	34,09 8.
2000- 1996.s.a.	50m vabalt	50m selili		50m rinnuli	
Grete Uudeküll	30,65 I	36,05 II		41,16 I	
Keiti Kleitz	31,07 II	34,81 I		41,92 II	
Johhanna M. Partsioja	36,24 III	40,98 III		48,11 III	
Keili Kleitz	36,89 4.			51,87 4.	
Tony-Brei Vilbiks	30,71 I	36,37 I		40,54 I	
Kert- Taniel Kesküll	30,74 II	36,75 II		44,24 III	
Taavi Luik	32,19 III	37,19 III		40,65 II	
Kauri Suur	34,94 4.	42,29 4.		48,29 4.	
v.v. Alex Ahtiainen	33,33	37,93		46,55	
1995- 1983.s.a					
Marii Raudsepp	37,91 I	50,05 II		45,50 II	
Ege Saarela	38,39 II	40,56 I		44,53 I	
Kauri Piiskoppel	32,60 I	39,51 I		49,15 I	
1981- vanemad					
Jüri Orupöld	31,06 I	40,37 II		43,15 I	
Rando Rannamets	32,62 II	38,73 I		44,54 II	
Meelis Veilberg	34,19 III	49,35 II		49,13 III	
Rändkarika võitjad:					
Cärolin Rattasepp, Alex Ahtiainen, Grete Uudeküll, Tony-Brei Vilbiks, Ege Saarela, Kauri Piiskoppel, Geidi Kruusmann, Jüri Orupöld.					

Õnnitleme !

Elviine Rajadi	96
Ellia Peensalu	89
Vaike Ojamaa	89
Ella Maileht	88
Nadežda Blomthal	88
Aino Suurkaev	88
Klavdia Ivanova	84
Hildegard Uudeküll	83
Kalju Paist	82
Andrei Pentinen	82
Jelena Tõsjašnikova	82
Irina Mikhaylova	81
Elvi Kaljuorg	81
Kaljo Kask	80
Vaike Putko	80
Aino Miller	75
Viktor Laidinen	75
Hillar Valdme	75
Ahto Annus	75
Eevi Goldberg	70
Arne Sõber	70
Eino Pals	70
Ain Kasekamp	65
Anatoli Smirnov	65
Harry Pohlak	65
Tatjana Lüüs	60

Soovin rentida heina- ja põllumaad Lääne-Virumaal, asjaga KIIRE !

Kontakt : Argo
 Mobiil: +372 56 663 816
 Fax : +372 3220055
 e-mail: argo@partneras.com
 info@partneras.com

Kutsetunnistusega korstnapühkija teostab kollete hooldust ja remonti. Info telefonil 56955596.

TAMSALU LASTEAEDE KRÖLL võtab tööle alates 13.08.2012 KOKA

Avaldus ja CV esitada 8. juuniks aadressil Metsa 1, Tamsalu, 46107 või e-postiga tamsalulasteaed@hotmail.ee

Nõuded:

- vastavus kvalifikatsioonile
- kehtiv tervisetõend
- kehtiv toitlustusalase hügieeni-koolituse tunnistus

Info telefonil 323 0568

TAMSALU AJALEHT

Tamsalu Vallavalitsus, Tehnika 1A, 46107 tel. 3228431

Toimetaja Ain Aasa

tel.3293888

gsm 53339749

e-post: ainaasa@gmail.com

Toimetaja vallamajas teisipäeviti 15.00 - 16.00

Kaastööd oodatud 22. juunini soovitavalt meilile. Järgmine leht jõuab lugejani peale jaanipäeva.

Trükikoda Trükis, Trükiarv 1700

Levitatakse tasuta valla sidejaoskondade kaudu, numbrid saadaval ka vallamajas.

Leht on üleval valla kodulehel <http://www.tamsalu.ee/est/?part=files&id=65>

BERTZONE esitleb
SUUR SUVE AVAPIDU PORKUNIS
 Paemuuseumi hoovil
 8 juunil, sissepääs alates kell 20.00

Üles astuvad
Ott Lepland
Terminaator

Plaat mängivad
Marek Talivere (Power Hit Radio)
Tony Beatz
Melboom & Sunny Dee

Piletid: eelmüügist 8.- kohapeal 10.-
 lapsed kuni 12a ja pensionäridele 5€
 allameetri tasuta

Piletid saadaval Piletilevi ja Stotoli kassades üle eesti

Toetavad:

ON SÜNDINUD:

MARLEEN LANDE	27.04.2012
SIGRIT NEEME	10.05.2012
ANNA-EMILY	
JANUSKEVITŠUS	28.04.2012
BRIANNA STOLIAR	25.05.2012

TAMSALU LUNASTAJA KOGUDUSE
 JUMALATEENISTUS 10. juunil kell 16.00

SURNUIAPÜHAD :
 TAMSALU KALMISTUL 16. JUUNIL KELL 13.00
 UUDEKÜLAS 16. JUUNIL KELL 15.00
 Tamsalu Lunastaja Kogudus

On lahkunud

ILMAR KRUUS	22.02.1950-25.04.2012
AGO MURU	25.05.1952-30.04.2012
ILSE OJALA	24.04.1930-30.05.2012

Valmistame hauakive- ja plaate. Teostame ka kalmistutöid: lisame puuduvad nimed, puhastame, värvime, paigaldame ka hauaääriseid jne. Kontakt: Ants Tedrekull 511 4835, antstedrekull@gmail.com Nikolai Sereda 5672 7134.

Viru Matusebüroo

1. Mai pst 18 + TAPA 45106
 tel: 5334 0134

e-post: info@matuseteenused.ee
 www.matuseteenused.ee

- + 24h sumutransport
- + matuste korraldamine
- + kirstud, urnid, plaadid
- + matusetarbed
- + krematooriumi teenused

OÜ MARTEX KOPAD

- KAEVETÖÖD LAADUR-EKSKAVAATORIGA
- KAEVETÖÖD MINIEKSKAVAATORIGA
- VEE- JA KANALISATSIOONITRASSIDE EHTUS
- VEOTEENUS KALLURIGA
- TÖSTETÖÖD MADELKRAANAGA
- PLANEERIMISTÖÖD

INFO: WWW.MARTEXKOPAD.EE
 E-MAIL: INFO@MARTEXKOPAD.EE
 TEL: 56488916

Autoremont

Rehvide müük ja paigaldus
 (Müügil Vallai taastatud rehvid)

Auto- ja majaklaaside kiletamine
 toon-ja turvakiledega

Autoklaaside müük ja paigaldamine.
 Klaasikindlustuskahjude käsitletus.

Müügil suur valik autoakusid.

Asukoht Uudeküla Tamsalu vald
 Avatud E-R 08.00-17.00

L.P Kokkuleppel
 Tel 5222511

Swedbank

Pangabuss

Kõik oma rahaasjad saate korda ajada pangabussis!

Pangabuss peatub:

Tamsalu
 kultuurimaja juures
 kell 9.00-10.30

Ambla
 kultuurimaja juures
 kell 14.00-15.00

II kvartalis
 9. ja 23. aprill
 7. ja 21. mai
 4. ja 18. juuni

II kvartalis
 17. aprill
 15. mai
 12. juuni

Bussis saate nõu pangateenuste kohta, tellida ja kätte pangakaardi, makseautomaadist oma kontole sularaha kanda ja välja võtta, teha arvuti abil makseid, sõlmida hoiuseid ja muid erinevaid lepinguid.

Tutvuge pangabussi sõiduplaani ning finantsteenuste tingimustega www.swedbank.ee. Lisainfo pangabussi teenuste, kellaegade ja peatuste kohta saate 24h telefonilt 6 310 310.